

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglas po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Slovenski centrum.

Po svojem postanku, po svoji sestavi in po idejnih temeljih je S. L. S. izrazita stranka socialnega udejstvovanja v smislu krščanskih etičnih zahtev, ki nam jih veleva sedanja moderna doba. Zvesta tem svojim moralnim obvezam je svoja programatična načela v praksi vedno dosledno izvajala, pa najsi je bila v najostrejši opoziciji ali pa v tej ali oni kombinaciji udeležena na vladi.

Svoje moderno socialno in državno politično stališče je deklarirala v znanem načrtu, ki se je od ustavnih načrtov vseh drugih strank odlikoval po svoji globoki zamišljenosti, modernosti in pa samobitnosti. Socialne zahteve in potrebe časa so v tem načrtu SLS najtočnejše izražene. Njeno iskreno socialno mišljenje je najčistejše prišlo od izraza v onih dneh, ko je večina v Belgradu izdelala in uzakonila znane izjemne zakone, ki nosijo na sebi pečat antisocialnih teženj njihovih očetov, kateri se sedaj po večini nahajajo v taboru SDS. Tedaj je SLS bila edina stranka, ki je imela pogum in srce glasovati in nastopati proti izjemnim zakonom, vedoč, da nastopa s tem proti socialni reakciji, katero naj ti predlogi krijejo ali pripravljajo. Z enako odkritosrčno vehemenco je nastopila proti poznejšemu nasilnemu izvajanju teh odredb, ki so dosegle svoj višek l. 1924 v znanih terorističnih akcijah v Trbovljah in drugod. SLS je to velevala njena načelnost, ne da bi se s tem hotela deklarirati za politiko drugega ekstrema, proti kateremu je bil tedaj ta teror v prvi vrsti namenjen. Kot stranka sredine, kar po svoji krščanski miselnosti in po svojem sestavu mora biti in ostati, je vrgla na tehtnico vse svoje realne in moralne sile, da ukroti teror skrajne desnice proti levici in sredini.

Isto stališče je vedno konsekvntno zastopala v vladi. Od znane Gosarjeve stanovanjske akcije 1920 do boja proti brezposelnosti 1927 — vse njeno delo v vsaki vladi nosi obeležje določne načelno usmerjene doslednosti. V tem oziru se SLS od svojega početka do danes ni niti najmanj spremenila. In v tem ravno tiči njena moč in privlačna sila.

Sedaj se SLS pripravlja, da po volitvah vnovič stopi v vlado, da stopi vanjo taka, kakoršna je danes in je bila vedno. Stopi pa v vlado na podlagi določnega delovnega programa, ki mu je gospodarska in socialna sanacija države glavni cilj. Nudi se ji tedaj sedaj možnost, sodelovati pri določanju zakonskih odredb gospodarsko socialnega značaja v taki meri kakor doslej še nikdar ne. Vsaka zakonska odredba pa nosi na sebi več ali manj izrazito obeležje tistih faktorjev, ki so na njej aktivno sodelovali. Zato se SLS nudi sedaj prilika, da napovedanim gospodarsko socialnim odredbam da pečat svoje miselnosti, svojih gospodarsko socialnih načel.

Priznamo, da pri vseh teh odredbah SLS ne bo sama sodelovala in da bodo sodelovale pri tem delu tudi skupine, ki morda nimajo povsem tiste in take socialne orijentacije kakoršna ima SLS. V sled tega je jasno, da bo sad bodočega sodelovanja SLS v vladi odvisen v marsičem od iskrenosti in programatične jasnosti vseh sodelujočih. V tem oziru pa nas za SLS ni strah. Saj ima točno precizirano svoje gospodarsko stališče.

Čujejo se — seveda bolj radi volivnega boja — ugovori od leve in desne proti temu, da bi SLS stopila v vlado, kar je bistvo značnega »sporazuma«. Čujejo se ugovori proti »sporazumu« samemu. Na desno stran ni da bi človek odgovarjal. Tu je odpor proti »sporazumu« razumljiv zato, ker je s tem faktom onemogočeno, da bi se povrnila k nam doba političnega terora in socialne reakcije, ki smo jo v malih presledkih preživljali vsa zadnja leta do l. 1925. Leva stran pa z ozirom na dosedanje delovanje in program SLS v sedanji volivni agitaciji čuti potrebo, izraziti skrb za program SLS. Ta skrb bi bila hvalevredna, ko bi bila iskrena, v nobenem slučaju pa ni potrebna. Gospodje od leve so vendar že davno lahko videli in vedeli, da SLS hoče konstruktivno socialno delo in da govorjenje o marksizmu in proletarski revoluciji prepušča tistim, ki v to verjamejo. SLS pa ve, da od teh besed noben delavec ne bo sit ter da je za socialno osvobodjenje delati na drug način, v smislu njenih načel. Ve, da je ta njen način najuspešnejši in da delovne sloje najkoristnejši ne le v Jugoslaviji, ampak povsod, kjer so stranke z njej sorodnim programom.

Velika zasluga nemškega »Centra«, s katerim je nemška socialdemokracija toliko let brez oklevanja sodelovala, je ta, da je v Nemčiji s svojim pozitivnim sodelovanjem v sedanji desničarski vladi prepričal vlado reakcije. To

zaslugo »Centra« nemška socialdemokracija brez ovinkov priznava in nobenemu resnemu marksistu tam ne pride na um, »Centru« očiti, da je kapituliral pred nemško buržuazijo in prodal svoj program. Resnica je, da je udeleževal svoj program tedaj, ko je bil v vladi s socialdemokracijo in da ga udeležuje v izpremenjenih razmerah sedaj, ko deli vlado z nemškimi nacionalci. In vsak nemški delavec je prepričan, da bi bilo gorje, ko bi »Centrum« izstopil iz vlade ter bi tam prenehal njegov vpliv.

Stranka sredine je tudi SLS. Zato se ona ne more istovetiti z marksističnimi levčarji,

ne s kakimi desničarskimi teroristi. Pa je vseeno mnogo bolj iskreno in lojalno izvajala svoj socialni program v korist delovnim slojem kot takozvani marksistični desničarji, ko so bili na vladi. Radi tega odklanjamo vsako paralelo med SLS ter raznimi marksisti in nemarksisti. Duh je, ki oživlja. Ta pa je v SLS bil in ostane isti. Zato pa bo SLS brez strahu prenesla vse očitke od leve in desne. Njena smer je začrtana v njenih idejah in dokazana v dosedanjem delu.

Da ostane zvesta idejam in svojemu ljudstvu — to dokaže njeno bodoče delo!

Naši politiki na Bledu.

Konferenca med Vukičevićem in dr. Korošcem.

r Bled, 17. avg. (Izv.) Na povabilo predsednika vlade Velje Vukičevića se je dr. Korošec danes proti večeru pripeljal na Bled in imel daljši sestanek s predsednikom vlade. Razgovor med predsednikom vlade in načelnikom Slovenske ljudske stranke je trajal nad štiri ure; opazilo se je, da je bil razgovor zelo intimen in topel. O podrobnostih tega razgovora nista niti predsednik vlade niti dr. Korošec časnikačem dala nobenih izjav.

Razgovori o delu povolivne vlade.

r Bled, 17. avg. (Izv.) Politično je bil današnji dan na Bledu izredno živahen. Prisotnost predsednika vlade Vukičevića, zunanjskega ministra Marinkoviča in načelnika SLS dr. Korošca je v vseh krogih vzbudila najživahnejše komentarje in kombinacije. Lahko trdimo, da je večina teh kombinacij brez podlage. Velja Vukičević, dr. Marinković in dr. Anton Korošec so v teku svojih razgovorov razpravljali o tekočih zadevah z ozirom na delovanje povolivne vlade. Ta sestanek je bil tembolj na mestu, ker so volitve že povsem blizu in je treba izdelati vse podrobnosti, da bi se moglo delo bodoče vlade čim hitreje in boljše vršiti. Poleg imenovanj treh gospodov se nahaja na Bledu tudi večje število politikov iz notranjosti države, ne računajoč pri tem seveda številnih diplomatov. Tako je danes Bled postal središče vsega političnega delovanja.

Zastopniki inozemskih držav pri Marinkoviču.

r Bled, 17. avg. (Izv.) Zunanji minister dr. Voja Marinković je tekom današnjega dopoldneva sprejel diplomatski zbor. Med drugimi je sprejel nemškega poslanika na našem dvoru Olshausna, češkega poslanika Šebo, romunskega poslanika Emandija, madjarskega poslanika Försterja in italijanskega poslanika Bodrera. Najdalje se je pri njem zadržal, najbrž radi zunanjskega efekta, italijanski poslanik Bodrero, ki je bil po sestanku z zunanjim ministrom slabo razpoložen. Ne da bi ga vprašali o rezultatih tega sestanka, je Bodrero časnikačem sam pričel razlagati, kako mu gre slabo. »Kaj Vam gre slabo, g. poslanik? Mogoče ljubezen?« — »Ne, ne, ampak politika.« — »Kaj Vi delate politiko pri nas,« mu je odgovoril eden prisotnih časnikačev, naka je Bodrero hitro umolknil in odšel. Po naših informacijah je Bodrero skušal sprožiti vprašanje direktnih pogajanj za rešitev vseh vprašanj med našo državo in Italijo. Ker je jasno, da sedanji čas za to ni primeren, je dobil primeren odgovor. Po razpoloženju Bodrera se lahko presodi, kako se je odgovor glasil.

Izjava Marinkoviča o notranjih in zunanjih problemih.

r Bled, 17. avg. (Izv.) Zunanji minister Marinković se je danes zvečer odpeljal v Belgrad, dočim je njegova soproga ostala na Bledu. Pred svojim odhodom je zunanji minister dal krajše izjave na vprašanje časnikačev in je dejal:

»Edina novost, ki Vam jo o svojem tukajšnjem bivanju lahko povem, je ta, da sem z romunskim poslanikom g. Emandijem izmenjal note glede sporazuma o režimu nad narodno manjšino v južnem Banatu. To vprašanje je rešeno z našim prejšnjim sporazumom z našo zaveznico Romunijo, ki je sedaj dobil sankcijo s tem, da so se izmenjale tozadevne note med g. Emandijem in menoj.«

»Kaj pa g. Bodrero? Ali ni bil mogoče

njegov obisk pri Vas, g. minister, v zvezi z glasovi, ki se pojavljajo po nekaterih časopisih o predložitvi direktnih pogajanj z Italijo?«

»O direktnih pogajanjih z Italijo ni nobenega govora. Mi nimamo ničesar, o čemer naj bi se razgovarjali. Mi stojimo z Italijo v dobrih sosedskih odnosih. V kolikor zadeve, ki jih imamo med seboj izpeljati, niso pereče, jih bomo rešili po volitvah.«

»G. minister, ali so Vam znane izjave g. Radiča o tem, da mu je znano, da namerava bolgarski kralj Boris abdicirati?«

»O tem nič ne vem, niti mi ni znano, ali se na tem sploh dela. G. Radič že ve, in kako dobro on pozna stvari, ste se lahko prepričali iz dosedanjega njegovega delovanja.«

Na nadaljnja vprašanja časnikačev glede razmerja do Italije z ozirom na nekatere zadnje časopisne vesti, je g. minister odgovoril, da niso nastopili novi momenti. Kar pa se tiče trgovinske pogodbe z Nemčijo, je g. minister s toplimi besedami o tem govoril in je dejal:

»Pogajanja med našo delegacijo in delegacijo nemške države glede zaključitve trgovinske pogodbe so končana in dobili smo že predlog od naše delegacije, da se med obema delegacijama sklenjeni sporazum podpiše. Ta predlog sem odstopil g. ministru za trgovino in industrijo. Obe delegaciji sta sporazum v vseh točkah podpisali. Tekom tega pogajanja je med obema delegacijama vladalo prišerno razmerje in ni prišlo do večjih razlik v mišljenju.«

»Društvo narodov? Delegacija, ki bo predstavljala našo državo na letošnjem zasedanju Društva narodov, še ni sestavljena. Na vsak način pa Vas lahko zagotovim, da bo delegacija sestavljena tako, da bo na dostojen način predstavljala našo državo pri tej važni mednarodni instanci. Kar se tiče g. Radiča, Vam lahko povem, da ne bo šel kot delegat v Ženevo, naj govori, kar hoče. On gre lahko v Ženevo kot privatna oseba, nikakor pa ne bo šel več kot delegat. S svoje strani sem se že odločil, da grem osebno na čelu naše delegacije v Ženevo.«

Nato so časnikači prešli na vprašanje notranje politike in pri tem stavili vprašanja o odnosih v Demokratični zajednici z ozirom na znano nesoglasje glede kandidature trgovin. ministra dr. Spahe v raško-zvečanškem okrožju. Izjava Marinkoviča v tem oziru popolnoma soglasja z izjavo Vukičevića, ki smo jo včeraj objavili. Marinković je izjavil:

»Volivni zakon se bo moral spremeniti na ta način, da se prepreči vse zlorabe, posebno pa take, kakršna se je zgodila pri kandidaturi dr. Spahe v omenjenem okraju, t. j. da se ne bo moglo zgoditi, da je nekdo potrjen kot kandidat v okrožju, kjer on ni nameraval kandidirati. Jaz sem že pred petimi leti izdelal načrt volivnega zakona, ki je bil v glavnem že sprejet. Smatram, da bo ta moj načrt kmalu obdelan ter ga bomo prilagodili razmeram in ga po volitvah lahko sprejeli. Pri volitvah gre predvsem za to, ali voli človek stranko ali osebo. S svoje strani sem za načelno borbo in je treba ljudem omogočiti, da volijo načelo, ne pa da volijo med posameznimi osebami. Načelo naj bo vse.«

»Gospod minister, ali mislite, da bo po volitvah ostala ta koalicija? Kaj pravite k razširjenju te koalicije z dr. Korošcem?«

»Vse je odvisno od ljudstva. To ima odločiti o tem, ali bo ta koalicija ostala, ali pa da dobim jaz tri poslanca, g. Vukičević pa tri. Sedanja vlada je sestavljena za to, da izvrši program, ki je bil objavljen v pismu Njeg. Velicanstvu, kjer je vlada zahtevala razpust skupščine. Če da ljudstvo temu programu svojo sankcijo s tem, da glasuje za to vlado, potem bo seveda ta koalicija ostala. Jaz sem mišljenja, da se bodo sedanje volitve za vladno koalicijo ugodno končale. Absolutno ničesar pa nimam proti sodelovanju s

stranko g. dr. Korošca. SLS odobrava delovni program za ozdravitev gospodarske krize, ki ga je sestavila sedanja vladna koalicija, in je zato razumljivo, da proti sodelovanju te stranke ničesar imeti ne moremo.«

»Ponekod se govori, gospod minister, da so odnosi med vami in g. predsednikom vlade slabi.«

»Jaz o tem ničesar ne vem in si nikakor ne morem predstavljati, odkod prihajajo take vesti. Ali naj med menoj in g. predsednikom vlade vladajo slabi odnosi zato, ker ne spi-va v isti sobi?«

»Gospod minister, iz dejstva, da ste vi prišli na Bled med bivanjem predsednika vlade, skušajo nekateri kovati vesti, da je to dokaz slabih odnosov med vami in njim.«

»Zakaj bi jaz ne smel priti na Bled? Jaz sem zunanji minister in smatram za svojo dolžnost, da poročam kralju o vseh zadevah, ki so na dnevnem redu. Sedanja vladna koalicija med g. Vukičevićem in menoj je povsem stabilna, čvrsta in ne najdem prav nobenega vzroka, niti za daljšo bodočnost nobenih povodov, ki bi to stanje mogli spremeniti.«

S tem je g. Marinković končal razgovor in se odpeljal proti postaji, da se odpelje v Belgrad.

• • •

r Bled, 17. avgusta. (Izv.) Danes je prišel na Bled naš bivši poslanik v Pragi Vošnjak in se z Marinkovičem delj časa razgovarjal.

r Bled, 17. avgusta. (Izv.) Kakor izvemo, ostane predsednik vlade Velja Vukičević na Bledu še dva dni ter odpotuje iz Bleda po dosedanjih dispozicijah v petek zvečer v Belgrad, odkoder odpotuje v petek zvečer v Belvolivno agitacijo. V petek se vrši velik lov, ki ga priredi kralj in katerega se bo udeležil tudi predsednik vlade Vukičević.

r Bled, 17. avgusta. (Izv.) Po dolgem razgovoru med dr. Korošcem in predsednikom vlade Vukičevićem se je obema gospodoma pridružil še tukajšnji češkoslovaški poslanik Šeba in so se vsi trije dalj časa zelo pristrane razgovarjali.

Volivno gibanje.

é Osijek, 17. avg. (Izv.) Na tukajšnjem sodišču je vloženih 12 list. Kot zadnji so jo vložili nikičevci in jovanovičevci. Nosilec Jovanovičeve liste je profesor Brkić.

é Požega, 17. avg. (Izv.) 11. listo na tukajšnjem sodišču je vložil Hrvatski blok, katere nosilec je kmet Urošić.

é Subotica, 17. avg. (Izv.) Tudi tu je vloženih 11 kandidatnih list. Zadnja je lista madjarske opozicije, združena z demokratičnimi disidenti. Nosilec je dr. Plesković.

é Varaždin, 17. avg. (Izv.) Hrvatski blok je vložil listo za varaždinsko županijo. Nosilec je odvet. Horvat iz Zagreba. Tudi neodvisni radikali so vložili svojo posebno listo z dr. Jambriškom.

é Mitrovica, 17. avg. (Izv.) Tu sta vloženi dve demokratiški listi. Nosilec ene je naš dunajski poslanik Milojević, druge pa Damjan Kerečki.

é Split, 17. avg. (Izv.) Dr. Kožulj, vodja radičevskih disidentov, se je vrnil z agitacije ter izjavil, da je disidentski pokret naletel med ljudstvom na dober odziv. Dalje je proročeval, da ne bodo uspeli niti zemljoradniki in davidovičevci, niti pašičevci z nosilcem dr. Novakovičem.

Francoski opomin Madjarski.

v Budimpešta, 17. avg. (Izv.) »Az Est« objavlja razgovor svojega pariškega dopisnika z ravnateljem zunanjskega ministrstva Seydouxom o akciji lorda Rothermera. Seydoux pogrša pri tej akciji realnih tal. Optimizem v tem oziru ni umesten. Francoski javno mnenje vpoštevata težki položaj Madjarske, njemu je madjarski narod simpatičen, toda na Madjarskem še vedno prevladujejo ostanki stare fevdalne miselnosti in za demokracijo ter liberalizem še ni prostora. Treba bo resnega dela in sodelovanja s sosedi, na spremembo mej bo treba pa še dolgo čakati. Francoski narod ni za revizijo pogodb, pač pa se pripravlja na sosedje, ki ga bo sosedje.

PRAŠKI PARLAMENT.

v Praga, 17. avg. (Izvir.) Ministrski predsednik Švehla, ki se sedaj mudi v Karlovih varih, je izjavil, da bo koncem tega meseca odpotoval skupno s poslanikom Hvalkovskim v inozemstvo. Nadalje je izjavil, da bo parlament sklican sredi septembra.

Teror PPŽ režima in policija.

SDS je v svojih glasilih, posebno v »Jutru«, spustila v svet slager, da izvršuje sedanjí vladni sistem nad njo teror. Gospod dr. Žerjav pa je pod svojim lastnim imenom obdobil ljubljansko policijo, da je filijalka SLS in da uganja politično korupcijo ter je stavil v »Jutru«, najbrže po napačni informaciji razna vprašanja na g. policijskega direktorja, ki mu pa žalibog ni odgovoril. S tem nabira SDS že sedaj gradiva, da bo po volitvah svoj poraz utemeljevala, češ policija je pomagala SLS do zmage. Ker pa mi vemo, da ima g. Žerjav, kadar propade njegova stranka pri volitvah, policijo silno v želo, — pri predzadnjih volitvah je celo trdil, da policija več tisoč njegovih volivcev nima prijavljenih, — mu pokličemo v spomin, kako je policija delala takrat, ko je vodila volitve v Sloveniji SDS!

Volivni imeniki, kakor jih je sestavil po predpisu mestni magistrat, so imeli vedno preveč volivcev SLS in premalo SDS. To napako naj bi se popravilo magari s pomočjo policije, katero je SDS prej dolžila, da nima vseh naprednih volivcev v evidenci.

Nekega lepega dne leta 1925. so začeli policijski stražniki v uniformi po hišah deliti neke tiskovine ter zahtevali, da mora hišni upravitelj vse moške, rojene po letu 1907, zapisati v navedene pole oz. sezname. To se je moralo pod pretažo kazni zgoditi tekom 8 dni. Mi smo že takrat vprašali, kaj pomeni ta konspiracija vseh moških, sluhli pa smo, da je to podlaga za volivni katastrof SDS.

Ce je takrat gospod policijski direktor svoje organe za to težavno delo honoriral ali ne, ne vemo, vemo pa, da je policija oddala ves material konspiracije tedanjemu g. velikemu županu, da se pa ta material sedaj ne nahaja v županski palači!

O terorju, o zatiranju tiska SDS se g. dr. Žerjav od sedaj še ni javno pritožil, jezi ga pa gotovo, če vidi, kako je sedaj naš tisk prost.

Ko smo se pripravljali za skupščinske

volitve leta 1925., je tedanji PPŽ režim kar hitel čez noč zatreti naš tisk.

Dne 13. januarja 1925 je odgovorni urednik Domoljuba dobil dekret, da se nadaljuje izhajanje Domoljuba prepove, ker »zbujajo mržnjo do države kot celote ter hujša k vorskemu in plemenskem razdor«. Da je bila ta trditve iz trte izvita, dokazuje najbolj dejstvo, da je to prepoved ljubljanske policije edino tedanji ljubljanski veliki župan potrdil, dočim je prepoved deželno sodišče, upravno sodišče in državni svet razveljavil.

Ko smo potem prijavili časopis »Novi Domoljub«, je policija to prijavo zavrnila.

Pa še ena beseda o konfiskaciji! Izvršitev konfiskacije našega časopisa je bila namišljena tako, da se nam napravi največ materialne škode. Šel takrat v arhiv in

Na primer, se je najraje zaplenila nedeljska številka Slovenca, ki ima ilustrirano prilogo in se ne more v nedeljo vrgati tiskati. Tako se nam je prizadela velika škoda. Sploh se je pa prepovedalo tiskati drugo izdajo zaplenjenega časopisa.

Po tedanjih predpisih niso zapadle ločljive priloge časopisov zapleni. Tiskovni referent je pa v kljub temu zaplenil vedno tudi »Ilustr. Slovenec« ter ga šele čez nekaj dni dal uredništvu zopet na razpolago.

Zaplenba praksa je bila pa zelo spretno organizirana. Na primer obvezni izvod je bil predložen policiji ob 10. uri. Ob 11. uri je bila zaplenba na policiji sklenjena. S tozadnjim odlokom je policija zaplenila nekaj detektivov v bližino tiskarne, ki so prežali, kdaj se bo raznašanje pričelo in šele takrat so priskočili in izjavili: Vse je zaplenjeno!

Tako so morali delati policijski organi, nekateri seveda radi, drugi so godrnjali. Nekateri policisti so se nato premestili v Sarajeva in Maribor.

Vprašamo javnost, ali vrši sedanjí vladni sistem tak teror?

Ce želi kdo dokazov za naše tu navedene trditve, naj kar izvoli, da nam da za to priliko!

Zadrega demokratov.

Demokratije so v velikih skrbih pred volitvami v narodno skupščino. V vseh letih po prevratu niso za Slovenijo ničesar napravili in stoje po devetih letih praznih rok pred svojimi redko sejanimi volivci. Da se rešijo vsaj malo iz zadrege, dokazujejo v svoji brošurici, ki so ji dali naslov »Dejanja govore«, na dolgo in široko, da SLS ni ničesar storila za Slovence. Tega namreč, da bi oni kaj storili, si ne upajo trditi. Laži in varanja, s katerimi polnijo predale »Jutra« in »Domovine« že par mesecev, so sedaj zbrali v brošuri, v kateri nehoti dokazujejo, kako dejanja govore o njihovi nedelavnosti. Tajništvo demokratske stranke razpošilja to brošurico s sledečim dr. Rapetovim pismom: »V prigibu Vam pošiljam brošuro, ki vsebuje važna vprašanja in odgovore, ki tičejo političnih dogodkov raznih strank v zadnjih letih. Ako jih pazno prečitate, boste v brošuri našli vse ono, s čimer morate na shodih političnih nasprotnikov govornike spraviti v zadrego, ker bodo morali priznati, da n. pr. SLS za ljudstvo ni storila ničesar, prav tako tudi za radičevce, pri kojih se je Pucelj boril za to, da je postal minister in ki si je v želji, da ostane na svojem stolčku, stekel neveljavih zaslug za slovenske klerikalce, kojim je šel v vsakem oziru na roke. Na vsa vprašanja, ki bi jih eventuelno politični nasprotniki stavili na Vas, imate primerne odgovore, s katerimi jim boste zamašili usta. Brošuro naj citirajo naši najbolj podjetni agitatorji in somišljeniki in naj jo tolačijo naprej ostalemu volivstvu. Namenjena je onim, ki delajo aktivno in pošteno za te volitve, da jim da sredstva na razpolago za doseg napredka. Ako jo je prečital eden temeljito, naj jo odda naprej svojemu tovarišu, oni pa, ki ga vodi veselje do tega, da obišče nasprotnikove shode, naj pa to brošurico nosi s seboj, da ne pride v zadrego. Storitve vse, da bo tudi vaš kraj pri volitvah častno odrežal. — Z demokratskim pozdravom. — Oblastna organizacija demokratske stranke. Tajništvo Ljubljana, dr. Rape.«

Poslanci, kandidatje, govorniki SLS bojte se torej zadregarjev, ki jih pošilja tajništvo SDS v brošuro v roki nad vas! Dejanja govore, da se jim taki napadi strašno dobro posrečijo.

Zapravljena avtonomija.

Vsi bratci so se znašli. Vse kar čita »Jutro«, naj bo to komunist z nedeljskega shoda v Mestnem domu, naj bo agitator SDS in celo gospod Pucelj, vsi ubirajo po vsej Sloveniji eno struno na svojih razpokanih goslih, namreč o zapravljeni avtonomiji. Dogovor dr. Korošca z Vukičevićem razlagajo svojim vernim poslancem kot kapitulacijo SLS. Gospoda pri tem pozablja na dvoje: da dr. Korošec ni Radić in da volivci SLS niso taki naivneži, da bi napravili »Domovini« in »Jutru« veselje in zapustili svoj avtonomistični program. Nobenega stavka še ni slišal in ne bral noben nasprotnik, iz katerega bi mogel sklepati, da je SLS opustila svoja načela. Tega tudi ne bo nobeden doživel. Naj bo torej tudi zadregar, ki bo hodil na naše shode zgago delat, prepričan, da je tozadevno vsak njegov trud brez

uspeha. Kot posebnost volivnega boja, ki ga vodi SDS v Sloveniji, naj povemo, da ima brošurica tajništva SDS tozadevno mašno natiskano laž o SLS in avtonomiji. Takole modruje: »Na shodu v Unionu je dejal dr. Breclj v Ljubljani naslednje: Boj naših poslancev ne sme končati, dokler ne bo Slovenija združena in dokler ne bo Ljubljana politično in upravno središče vse Slovenije. Ko pa je pol meseca na to SLS stopila v vlado, je pozabila na svojo avtonomijo, na 700 letni boj za združeno Slovenijo, lepo utihnila in še radikalne podpihovala, naj za naprej vodijo velikosrbsko in centralistično politiko.«

Ali misli gospoda, da je na Slovenskem kdo pozabil, da je bila SDS tista, ki je glasovala za sedanjo centralistično ustavo?

Likvidacija SLS.

Se en stavek iz brošure SDS omenimo, ki kaže, za kako bedaste ima tajništvo SDS svoje zaupnike. Cisto mirno zapiše tale stavek in ga podčrtaj: »Klerikalci so umaknili svojo avtonomijo ter so pripravili iti z vsako stranko v vlado, dr. Korošec je napovedal, da bo po volitvah sklenil likvidacijo SLS in njen prestop v radikalno stranko«. Kdo na Slovenskem je, ki bi kaj takega verjel? Upajmo, da jih bo tudi med SDS-arji vedno manj, ki si bodo pustili pisati in govoriti take gluposti. Za stranko, katere ima svoje lastne pristaše za tako neumne, je pač zadnji čas, da izgine v Sloveniji s površja. To naj le ve tajništvo SDS, da naši somišljeniki čenč ne verjamejo, če morda verjamejo take budalosti njegovi zaupniki.

Vukičević o blejskem sporazumu.

Na vprašanje časnika, ki jih je ministrski predsednik sprejel včeraj popoldne, kaj je z blejskim sporazumom, je Vukičević odgovoril:

»Kakšen blejski sporazum? Ta sporazum je napravljen v Beogradu, in sicer mnogo prej, preden je javnost zanj vedela. Na Bledu sem bil s Korošcem samo pri večerji, in to v pričo mnogih svedokov. Takrat ni bilo nobenih političnih razgovorov. — Kdaj se bo sporazum objavil? — V prvi polovici oktobra, ko bo politični položaj to dovoljeval. V blejskem sporazumu ni nič več, kakor to, kar je povedal g. dr. Korošec in kar vsebuje program, ki sem ga objavil ob razpustitvi narodne skupščine. Če ta sporazum, molit g. Pribičevića, nič zato. Najprej je treba uveljaviti ustavo in delati na ureditvi naših težavnih gospodarskih in finančnih razmer. — Toda Korošec vendar govori, na vsakem shodu, za revizijo ustave? — Kolikor jaz vem, se je dr. Korošec izjavil za to državo, za to ustavo in to dinastijo. Naši branilci ustave se molijo. Mi vsi smo za to ustavo. Toda ustava se more kljub temu izpremeniti, če se pokaže potreba za to. V novi skupščini ne bo potrebna revizija ustave. Pred vsem je potrebno popolno zakonodajno delo. — O terorju je Vukičević takole govoril: »Odkod ste vi? — Iz Zagreba. — Ali je tam teror? — Ni

ga. — Odkod ste vi? — Iz Slovenije. — Ali je pri vas teror? — Tudi pri nas ga ni. Toda g. Radić trdi, da je teror v Južni Srbiji. — Pa vprašajte ljudi iz Južne Srbije in vseh krajev. V Hrvatski se pritožujejo nad terorjem v Srbiji, v Srbiji pa nad terorjem v Hrvatski.«

Dalje je Vukičević naglašal, da se nad terorjem najbolj pritožujejo bivši narodni poslanci. Ali ni najboljšje znamenje, da nasilja ni, ravno to, da imamo skoraj v vsakem okrožju po deset kandidatnih list? Vukičević je napovedal, da sedaj ne bo nobenih sprememb več v upravi. O Davidovičevih pritožbah je dejal, da se on ni pogajal z Davidovičem, ampak z Marinkovičem, če pa šefa stranke njegovi niso obvestili, nism jaz kriv. Jaz z njim o tem nisem nič govoril.

Zadnje kandidatne liste.

Zadnji dan vlaganja kandidatnih list je prinesel senzacijo samo Beogradu. Vložili so namreč še svojo listo radičevci. Nosilec liste je bivši minister Pavle Radić, okrajna kandidat pa sta gg. Velibor Jonić, profesor vojne akademije, in Kosta Marić, profesor druge begradske gimnazije.

V Veliki Kikindi je sodišče potrdilo kot zadnjo tudi radičevsko listo, ki ima za nosilca dr. Drago Marušića, odvetnika v Ljubljani.

Radikali v Zagrebu so se razcepili. Listo vladnih radikalov nosi bivši minister dr. Peleš, pašičevski pa g. Milan Canak.

V Negotinu so pašičevci predložili kandidatno listo z nosilcem dr. Velizarjem Jančevićem, bivšim ministrom.

V Novem Sadu so tri radikalne liste. Vladni radikali kandidirajo ministra za poljedelstvo Svetozara Stankovića, pašičevci dr. Slavka Miletića, nezadovoljneži pa dr. Radoslava Vilića, odvetnika v Novem Sadu.

V Osijeku nastopajo Nemci samostojno. Nosilec njihove liste je šef stranke dr. Krafft.

120 poslancev.

V času, ko »Jutro« piše, da bodo »vsi demokrati v državi dobili 120 poslancev«, ko torej že govori, kot bi bili Davidovič, Pribičević, Marinković in dr. Žerjav eno, pa piše »Riječ«, zagrebško glasilo SDS, o Davidoviču: »Ko smo zvedeli, da mu (Davidoviču) je Vukičević daroval okoli trideset okrajnih glavarjev in pisarjev po njegovi (David.) volji in ko smo čitali njegov (Davidovičev) zadnji govor, so nam padle vse iluzije v vodo in prišli smo končno do prepričanja, da je Davidovič imel svobodo volitev bolj na jeziku kot v srcu in da je on to svobodo prepustil vladi za 30 svojih policajev kot Judež Iskarijot Kristusa farizejem za trideset srebrnikov.« — K tem besedam pristavlja Davidovičeva »Slobodna Tribuna«: »Impertinenca teh ljudi je

zares neskončna. Kako pravico imajo oni sploh, da stavijo kake zahteve na Davidovića. in kako morejo govoriti o svojih iluzijah? Saj so vendar oni istega Davidovića gonili med protidržavne elemente!«

Polomija Puceljevega kmečkega praznika na Krškem polju.

Na praznik 15. t. m. so slavili slovenski radičevci na Krškem polju svoji običajni praznik s političnimi govori in konjsko dirko. — Zbralo se je nekaj ljudi in to največ radičevci. Ob dveh popoldne je bilo napovedano veliko politično zborovanje, na katerem bi naj bili nastopili voditelji radičevstva in med njimi sam g. Stjepan Radić, ki je že napovedoval, da bo obračunal na zgodovinsko znamenito Krškem polju z dr. Korošcem ter njegovimi izjavami. Radića pa ni bilo, pač pa sta se pripeljala za več nego tričetr ure pozneje od napovedi g. Pucelj in dr. Vlado Maček.

G. Pucelj je pustil zatrobiti na trobento z govorniške tribune na vse štiri vetrove obirnega dirkališča. Zbralo se je nekaj ljudi krog tribune, ker so bili radovedni na Radića. Po otvoritvi zborovanja je nastopil kot prvi govornik okrajni kandidat Ratković, ki je povedal svoj živopis in obljubil, da bo storil vse za kmeta ter uradnika in prav posebno za učitelje, ako bo izvoljen in zagledal Beograd v časti poslance. Opravičil se je, da je radi tega tako kratek, ker nastopi za njim še več boljših govornikov.

Začel je govoriti g. Pucelj o sto in stoletnem premletem zgodov. pomenu Krškega polja, prešel na odpad Ureka in Kušarja in se dotaknil pakta prijateljstva med Vukičevićem ter Korošcem. Besno je napadal srbske radikale in nenasični srbskanski centralizem, katerega je svojčas tako podpiral. Ni pozabil na pokvarjeno gospodo in ne na črnogorske prince in na strogo katoličanstvo njegovih ter Radičevih pristašev. Korošec je proti veri, ker hoče nastopiti skupno s pravoslavni radikali in ne z radičevimi katoliki. Med Puceljem govorom je bila največja zabava »zborovalcem pogled na konjske dirke«, ki so trenirali v krogu krog tribune, kričali, pokali z biči ter priganjali živali s hrupnimi kiki. Najbrž še ni govoril g. Pucelj nikdar tako kratko kakor na letošnjem krškem prazniku in to ne radi izmučenih prs ter vročine, ampak radi smešno malenkostnega števila poslušalcev.

Za Puceljem je govoril g. dr. V. Maček, ki je naglašil borbo Slovenije, znamenitost Krškega polja in zagotavljal zbrane, da se bori hrvatska seljačka stranka za svobodo Hrvatov, Slovencev in Srbov. Treba še posebej omeniti, da se ni dotaknil g. dr. Maček niti z eno besedico SLS in izjav dr. Korošca, kakor je to napovedoval Radić, pač pa je hitro končal z ugotovitvijo, da je kratek, ker je tako malo poslušalcev.

Nastopil je še okrajni kandidat Pintarić, ki si je privoščil v par krepih stavkih odpad Ureka in Kušarja.

Zborovanje je trpelo eno slabo uro, ako ravno so nastopili štirje govorniki. Pucelj in Maček sta se odpravila dobre četrte ure po končanem zborovanju v prepričanju, da Gubčovo polje za nju in njuno politiko ne bo več rodilo politične pšenice. Prepričan je bil vsak, ki je videl to Puceljevo polomijo, da je bil letošnji kmečki praznik na Krškem polju zadnji, na katerem je skušal Pucelj navdušiti slovenske kmote za vetrajsko Radičevsko politiko. Drugo leto bo ostal g. Janez Pucelj na praznik 15. avgusta doma v Velikih Laščah.

Žerjavovci in slovensko šolstvo.

Med najvažnejšimi ustanovami vsakega naroda je gotovo njegov šolski ustroj. Napredek, blagostanje in ugled naroda v kulturnem svetu zavisijo v veliki meri od dobro urejenih šol in na njih delujočega učiteljstva.

Sedaj, pred volitvami razodevajo žerjavovski listi lahkovernim in pozabljivim čitateljem nepopisno svojo skrb za naše slovenske šole, začeniši s slovensko univerzo, pa tja do zadnje gorke učilnice. Saj ni še pozabljeno, kakšen ropot so zagnali z izmišljeno »deložacijo univerze«, z »demontažo realke« in raznimi redukcijami osnovnošolskih razredov in učiteljstva. Razen onih nesrečnih ljudi, ki jim je duševna hrana le samostojno-demokratski list, ga že danes ni več pametnega človeka, ki bi ne verjel, da je bila vsa tozadevna esdeesarska »skrb« in hujškanje en sam velik, a popolnoma ponesrečen volivni manever. Vendar ne bo napačno, ako si ob tej priliki ogledamo SDSarske »prijatelje šole in učiteljstva« kakor tudi tozadevno delovanje »nazadnjaških klerikalcev«, natančneje, zakaj besede in obljube so poceni, — a dejanja govore.

I.

Priznati je treba, da pred vojno večina slovenskega učiteljstva ni uživala pri narodu posebnih simpatij. Preveč se je bila navezala na tako zvano liberalno stranko in premalo se je približala narodu, kar morda danes priznavajo tudi voditelji združenega učiteljstva, ki po večini ne pripada SLS. Velika strankarska zagrizenost in brezmejno izpostavljanje za nesvobodomiselnost svobodomiselnost sta bila brez dvoma poglavitna vzroka, da je bilo kulturno delo učiteljstva med narodom otežkočeno. Toda že v zadnjih letih vojne, ko je bil strti začasní strankarski absolutizem, so bili ravno tedanji pravi voditelji SLS tisti, ki so korakali na čelu boja učiteljstva za državne draginske doklade. To morajo priznati vsi, ki so se udeležili manifestacijskega shoda in obhoda v tistih dneh.

Po vojni je smatrala SLS kot poglavitno svojo nalogo, da uredi gmočno vprašanje učiteljstva. Tudi najbolj zakrknjen jelenčevac mora priznati, da je bil po zaslugi SLS, ozioroma nje zaupnika v pokrajinskem poverjenstvu priznan ljudskošolskemu učiteljstvu napredek do vključno bivšega 8. činovnega razreda državnih uradnikov in s tem ustvarjen preudic za poznejšo učiteljsko državno

službeno pragmatiko. Tudi je SLS po svojih zastopnikih krepko pospeševala otvoritev novih razredov in posvetila vso skrb novim učnim knjigam. Na višja in najvišja šolska mesta je imenovala tudi pristaše drugih strank in pri nadzornikih in tudi učiteljskih mestih je upoštevala to načelno stališče. Dokaz za to nam nudijo bivši »dr. Koroševci« okrajni šolski nadzorniki in vsi oni številni upravitelji in učitelji nasprotnih strank v Ljubljani in po deželi, ki so za ministrovanja našega voditelja zasedli svoja službena mesta. Glede nad vse odloznega preganjanja in prestavljanja učnih oseb, mora priznati vsak privrčen učitelj, da so bili zastopniki SLS skrajno prizanesljivi. Izvršenih je bilo le par utemeljenih premeščenj. — Kar se tiče naše univerze in naših srednješolskih zavodov, brez katerih si ne moremo misliti bodočnosti slovenskega naroda, je stala SLS za neokrnjenost vseh, posebno vseučilišča vsa leta budno na straži. Ne izdamo nobene tajnosti, če naglašamo, da je stavila SLS pred vsakim vstopom v vlado kot pogoj: ohranitev popolne slovenske univerze in s tem združene državne dotacije, pa magari preko že sprejete državnega proračuna.

II.

Zdaj si pa še oglejmo esdeesarsko po-vojno delovanje za prosep šole in učiteljstva.

Esdeesarji pri sprejetju temeljnega zakona tudi v šolskem pogledu niso upoštevali kulturnega stanja posameznih pokrajin. Razglasili so urbi et orbi kot svojo dogmo: Ena država, en narod, enotna državna šola, in se glasovali za ustavo, ki onemogoča za narode te države tako potrebno pravo in stalno šolsko decentralizacijo. Uspehi te zagrizenosti so se skoro pokazali in se kajpada še kažejo: v enotnih učnih načrtih, ki jih odklanja vse slovensko učiteljstvo, v dolgem čakanju na pridobitev učiteljskega mesta, ker nastavlja celo začasno učiteljstvo minister, v prenapolnjenosti, vsaj polovico nepotrebnih aktih pri šolskih nadzorstvih in upravitelstvih, v kompliciranem postopku pri napredovanju in pri bolezenskih in drugih dopustih, v nedočakaniju pokojninskih prejemkov, v splošnem ovrzanju uspešnega napredka slovenskega šolstva itd. — Žerjavovski centralizem in z njim neizogibno združene, kvarne posledice, to je prvo »darilo«, ki ga je prejelo slovensko šolstvo in učiteljstvo od esdeesarske nesrečne

politike. Pa šli so še dalje. Vse učiteljstvo, ki ni bilo včlanjeno v SDS, so proglasili kot protidržavno, separatistično, protinarodno, kateremu ne sme biti mesta v državni službi. Začelo se je nezasišano preganjanje in premeščanje protidemokratskega učiteljstva, zlasti članov »Slomškove zveze«, pa če so bili še tako zaslužni za šolo in narod in še tako zvesti kralju in domovini. Nadzorniška mesta so zasedli ne glede na kvalifikacijo, najzagriženejši esdeesarski eksponenti, zaslužne šolske nadzornike krščanskega mišljenja niso SDS-arji le prepodili iz pisaren, temveč so jim tudi vzeli stalna upraviteljska mesta na večrazrednicah, jih deloma predčasno upokojili, deloma pogabili brez ozira na bolezen, številno družino in šoloobvezne otroke na manj razvite šole v najoddaljenejše hribe, »da se poboljšajo«, to se pravi, da postanejo žerjavovci. Nad sto takih žrtev zaznamuje samo »Slomškova zveza«, od katerih mnoge še vedno čakajo, če ne na maščevanje, pa vsaj na popravilo krivic. — Pa esdeesarski mestni in podeželski zaupniki so delovali kliki še prepočasno. Tiranom je bilo žrtev učiteljskih še premalo. Upeljali so tako zvane »kartoteke«, kjer je poleg drugih formalnosti moral vsak učitelj uradno pismeno izjaviti, kam spada, ali k Jelenčevemu združenju ali k »Slomškovi zvezi«. »Čiščenje« bi se bilo še nadaljevalo in sicer v hitrejšem tempu. Tedaj pa so k sreči morali zapustiti žerjavovci velikožupansko palačo. Ostale pa so kartoteke! To je bilo za slovensko učiteljstvo drugo lepo »darilo« esdeesarskega šolskega samopaštva.

Posebno zagrizenost so pokazali vidilni esdeesarji v razkristjanjenju šolstva. Skrčili so pouk in odvzeli podporo priznani izvršnim samostanskim šolam in v načrtu so imeli odpravo verouka zaenkrat vsaj na srednjih šolah, drugod pa ukinili nagrade za pouk krščanskih resnic. V državnem šolskem zakonodajstvu so črtali verskonravno vzgojo, ki so jo nadomestili s svojimi političnimi in etičnimi. Na tej podlagi so izrinili iz šolskega pouka in iz šolskih knjig skoraj da vse, kar je dihalo po verskonabožni vsebini. Zanemarjali so se večalmanj dolgo časa tudi drugi koristni predmeti, forsirali pa na vse pretege kot najvažnejši šolski predmet sokolska telovadba in z njo združeni javni nastopi.

Se nekaj. Kadar koli so bili esdeesarji v vladi, vedno in vedno so prihajale iz Beograda vesti o nameravani ukinitvi te ali one srednje šole, da, celo slovenski univerzi niso priznane. Ukiniti so hoteli zdaj to, zdaj drugo ljubljansko fakulteto in le čučenosti poslanec SLS in uvidevnosti zastopnikov srbskega naroda se imamo zahvaliti, da nam SDS-arji našega vseučilišča še niso demontirali, čeprav so v tem smislu osebno v Beogradu in tudi v svojem časopisu (glej n. pr. »Slov. narod« z dne 31. maja in 1. junija 1921) večkrat opravljali svoje herostratsko delo v škodo Ljubljane in Slovenije.

Končamo. Še polovice nismo povedali, kar bi lahko o »zaslugah« žerjavovcev za šolstvo in učiteljstvo. Vprašamo le povsem objektivno: Ali se še najde med nami ugleden in za napredek šole in stanu vnet učitelj, pa naj je sicer še tak svobodomislec in ki bi zapuhal usodo šolstva in učiteljstva stranki dokazanih esdeesarskih političnih moralnih kvalitete? In vprašamo še dalje: Ali se še najde slovenski vzgojitelj, ki bi z volivno kroglico izrazil zaupanje stranki, ki je z brezobzirno krutostjo in nasilnostjo hotela svoji lažisvobodomiselnosti zaslužiti šolo in ves učiteljski stan?

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Romanje na Velehrad.

(Od našega poročevalca.)

Velehrad, 15. avgusta.

I.

Z eno uro zamudo smo velehradski romarji prispeli v soboto 13. avgusta na Dunaj. Po zajtrku v kolodvorski restavraciji smo se razdelili na deset skupin in se razšli po mestu občudovat mogočnost in znamenitosti tega velikega srednjeevropskega mesta. Hiteli smo v Schönbrunn, Prater in v I. okraj. Z največjo naglico smo preleteli najimenitnejše zgradbe: dvor, parlament, pogorela justična palača, muzeja, dvorno gledališče, kapucinske cerkve, cerkev sv. Štefana, Schönbrunnске vrtove, zgradbe, zverinjak, Prater z Riesenradom itd. Nepopisen vrvež, hitrica, avtomobili, izložbe, eleganca napravlja na tujca nezrekljiv vtis. Temna poslopja prvega okraja daje vsemu posebno mogočnost in skrivnostnost.

Z vseh strani smo se zbirali na Ostbahnhofu k odhodu. Poiskali smo zopet svoje prostore v našem posebnem vlaku z 12 vagoni, v katerih nas je čakala prtljaga. Ko smo odhajali z dunajskega kolodvora, se je megleno nebo zjasnilo in posijalo je solnce. V kar najbolj razpoloženi in prijetnem razgovoru je vlak drvel z nami preko velikega dunajskega polja proti meji v Marchegg.

Po kratkem, skoro neopaženem carinskem pregledu smo se odpeljali. Slišimo prve češke glasove. V bratski zemlji smo. Brž smo okrasili vlak s slovensko-hrvatsko-državnimi in papeškimi zastavicami. Z gromovitim živjo

Shodi SLS

Shod SLS pri Sv. Katarini. V torek dopoldne se je vršil tu shod, na katerem je govoril g. dr. Gognič. Govornika so ljudje zvesto poslušali in odobrvali delo naših poslancev, pritrtili pa tudi načrtu, ki ga hoče naša stranka v bodoče izvesti.

Koševski okraj. V nedeljo sta poročala na političnih shodih v Stari Cerkvi po prvi maši, v Starem logu ob 11 in ob 4 popoldne v Polomu mnogoštevilnim udeležencem nar. poslanec Škulj in obl. poslanec g. Eppich o političnem delu SLS v narodni in oblastni skupščini. Povsod so navzoči izrazili zadovoljstvo s politiko SLS in kandidature g. Škulja. Na Vel. šmaru pa so bili shodi SLS v Robu, Škocjanu in Turjaku. Poročala sta n. poslanec g. Škulj in obl. poslanec g. Peterlin. Ob splošnem odobravanju se je izrazila zaupnica Jugoslav. klubu in v polnem obsegu odobrilo delo SLS delegacije.

V Laporju okraj Slovenska Bistrica bo v nedeljo, dne 21. t. m., po rani sv. maši volivni shod SLS na prostem pri kaplaniji. Govoril narodni posl. Štefan Falež in drugi. Sodelujočniki, pridite vsi in s tem dokažite, da se zavedate važnosti 11. septembra.

V Begunjah na Gorenjskem se je vršil 15. avgusta shod SLS, na katerem je poročal bivši narodni poslanec g. Sernec o delovanju in uspehih naših poslancev v zadnji dobi. Podbišal je nekatere očitke nasprotnih strank proti SLS. G. prof. Puntar pa je opisal borbo za avtonomijo Slovenije. Z odobravanjem so volivci poslušali oba govornika. Tudi navzoči voditelji demokratov so vse molče spravili in odšli.

Pri Sv. Lovrencu in Sv. Mariji v Pušavi nad Mariborom sta priredila v nedeljo, dne 14. in v Hočah pri Mariboru v ponedeljek, dne 15. t. m., narodni poslanec Štefan Falež in oblastni poslanec dekan Sagaj volivne shode. Udeležba je bila izredno dobra. Zbrano ljudstvo je povsod soglasno odobrvalo politiko SLS in obljubilo, da bo na 11. septembra pokazalo svojo hvaležnost in zvestobo svojemu voditelju dr. Korošcu. Nasprotnikov na shodih ni bilo. Krajevne organizacije poslujejo izvrstno. Hvala jim!

Pri Sv. Jurju ob Pesnici se je volivni shod SLS 14. avgusta izvanredno dobro obnesel. Pred leti bi kaj takega bilo pri nas nemogoče. Mnogi, mnogi smo sprevideli, da smo bili na krivi poti. Sedaj smo se pridružili SLS in bomo volili v prvo skrinjico, kjer je kandidat naš znanec Franjo Zebot. Kandidat in oblastni poslanec Šerbinek sta nam lepo po domače raztolmačila zanimive stvari. Navdušeno je za SLS govoril posestnik gosp. Mirt. Predsedoval pa je gosp. dr. Fr. Čeh.

Pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu in na Boču nad Selnico ob Dravi sta se vršila dne 15. avgusta dva izvanredno lepo uspeša shoda Slovenske ljudske stranke. Pri Sv. Duhu, to je na najskrajnejši severni točki Slovenije, so se zbrali naši možje iz vseh občin v okolici. Celo od Kaple in Sv. Jurija so prišli. Pri Sv. Duhu je vodil shod domači župan gospod Kramp, ki se je priključil naši stranki. G. Kramp je bil še pri zadnjih volitvah pri demokratski stranki, a je sam prišel do prepričanja, da za kmetskega in delavskega človeka demokratska stranka ni na mestu. Na Boču smo zborovali pri županu g. Hojniku na zeleni trati pred hišo. Tu se še nikdar ni vršil shod SLS. Zbrali so se možje, fantje in žene. Shodu je predsedoval domači gospodar. Na obeh shodih je govoril naš kandidat Zebot, katerega so vsi pazno poslušali. Po shodu smo še ostali delj časa v zaupnem in prijateljskem pogovoru. Tudi pri nas bomo dne 11. septembra volili samo Slovensko ljud-

sko smo se zapeljali v prvo češkoslovaško postajo, Devinska Nova vés. Sem so nam prišli nasproti bratislavski akademiki z ravnateljem katoliške tiskarne v Bratislavi Ferenčíkom na čelu. Prisrčno smo se pozdravili.

Precej daleč od nas na desni smo opazili razvaline Devinskega gradu. Prepeljali smo se čez Moravo, široka in umašana je ta reka z nizkimi bregovi, katere prestopi voda ob najmanjših deževjih. Železnica vodi ob nepreglednih ravninah. Dolge njive so posejane s koruzo, ki je nizka in slaba. Pšenico so že poželi in zmlatili. Slamo zložijo v velike kope, višje kot enonadstropna hiša.

Vlak nas zapelje na bratislavski kolodvor. Velika množica ljudstva s svojimi cerkvenimi dostojanstveniki na čelu nas na kolodvoru pristrčno sprejme in pozdravi. Apostolski administrator dr. Jantusch nas je pozdravil v imenu Bratislave, malega Rima. Dr. Grivec se je zahvalil za bratski sprejem v Bratislavi, ki nam dokazuje, da smo prišli med brate.

Z lepimi dolgimi tramvajskimi vozovi se odpeljemo v mesto. Bratislava je lepo čisto mesto s 120 tisoč prebivalci. Razprostira se okrog malega hrička s starim gradom. Trojejezični ulični napisi v češkem, nemškem in madžarskem jeziku nas pouče, da smo v mestu, ki je narodnostno močno mešano. Bratislava ima lastno gledališče, krasno veliko stavbo. Kljub temu, da smo sredi vročega poletja, pa redno daje operne in dramske predstave. Na velikem reklamnem plakatju smo brali program prihodnjega tedna: Prodana nevesta, Madame Butterfly itd.

Prenočišča smo dobili v hotelih in v Aka-

sko stranko, ker smo spoznali, da je res potrebno, da vsi skupaj držimo in samo eno močno stranko volimo. Težko je samo to, ker moramo volivci iz Boča iti volit k Sv. Duhu, kamor imamo mnogo dalje nego v Selnico, ki nam leži pred nosom. Volivci iz Vurmata, ki je blizu Sv. Duha, pa morajo iti na volišče v Selnico. Pa mi bomo kljub temu šli vsi volit, ker smo se prepričali, da je to potrebno. Tudi v našem kotu bo letos naša stranka napredovala.

Kmetijstvo in zdravstvo se odstopita oblastem v celoti.

V smislu člena 320. in 322. fin. zakona se posamezna ministrstva pooblašajo, da preneso svoj delokrog na oblasti. Tako je stavilo tozadeven predlog oblastnim odborom že kmetijsko ministrstvo in ministrstvo za narodno zdravje, Mariborski oblastni odbor je odposlal kmetijskemu ministrstvu dopolnilni predlog glede srednje kmetijske šole, da ostane neokrnjena in v Mariboru. Ministrstvo nar. zdravja pa je odredilo, da se v prihodnji proračun mariborske oblasti vnesejo vse postavke, ki zadevajo bolnice in humanitarne zavode in da bo država odstopila oblastem tozadevno svoto iz državnega dohodka.

Italijansko časopisje ruje dalje.

v Milan, 17. avgusta. (Izv.) Dopisnik »Popolo d'Italia« objavlja iz Tirane datiran dopis, v katerem dolži belgrajsko vladu, da še ni izpremenila svoje politike napram Albaniji. Na meji da se nahaja na tisoče komitov, ki še vedno včasih prejemajo od belgrajske vlade denar. Vendar pa ni neposredne nevarnosti za vojno, ker tudi Italija budno čuva.

e Milan, 17. avg. (Izv.) Današnji »Popolo d'Italia«, Mussolinijevo glasilo, ki ga urejuje Mussolinijev brat Carnaldo, prinaša na prvi strani senzacionalni članek »Jugoslovanski načrti proti Albaniji« od svojega poročevalca v Tirani. Uvodoma opisuje članek umik srbske armade preko Albanije v Italijo za časa svetovne vojne. Kralj Peter je prispel v Valono na majhnem vozčku in se nastanil v nizerni gostilni. To je bil žalosten konec kraljestva imperialističnih sanj. Italija je takrat rešila srbsko armado. V Italiji se je takrat pričela propaganda proti priključitvi Dalmacije, češ da pripada ista k Jugoslaviji. Toda ti agitatorji so pozabili, da je Jugoslavija podjarmila in spravila pod režim palice nad dva milijona ljudi tuje narodnosti. Jugoslovanski imperializem še ni sit. Jugoslavijo razjeda imperialistična mrzlca in boleha na neumnem imperializmu. Vojaška klika vodi vladu in dvor. To je država v državi. Ta klika je od-

Francosko-nemška trgovinska pogodba sklenjena.

v Pariz, 17. avg. (Izvir.) Nova francosko-nemška trgovinska pogodba obsega nad sto tiskanih strani in obstoja iz šest delov. V veljavo bo stopila 6. decembra in bo trajala do 1. aprila 1929. Odpovedni rok je tri mesece za obe strani. Če parlamenta ne ratificirata pogodbe, preneha njena veljava avtomatično po 28 dneh. Kakor je iz tarifnega dela pogodbe razvidno, so se vpoštevali interesi eksporta obeh držav. Pogodba temelji na največjih ugodnostih za obe državi. Ker francoski gospodarski zakoni tega ne poznajo, se bo blago, uvoženo iz Nemčije, carinilo po minimalni tarifi. Da pri pogajanjih tako dolgo ni prišlo do zaključka, je pripisovati boju, ki so ga vodili

PRED OBNOVO NEMSKO-POLJSKIH TRGOVINSKIH POGAJANJ?

v Varšava, 17. avg. (Izv.) Danes je izšla vladna naredba, s katero se zvišujejo postavke maksimalne carinske tarife za 100 odstotkov nad normalnimi tarifi. To povišanje velja za države, ki nimajo trgovinske pogodbe s Poljsko ter imajo eksportne premije. Poleg tega so nanovo uvedene za te države carine na predmete, za katere dosedaj ni bilo treba plačevati pri uvozu carine. To povišanje carin spravlja v zvezo s pogajanjmi za sklenitev trgovinskih pogodb z Nemčijo, ki se bodo začela v kratkem.

JOUVENEL PROTI REVIZIJI MIROVNIH POGODB.

v Pariz, 17. avg. (Izv.) Z ozirom na vesti, ki so se pojavile, da namerava de Jouvenel nastopiti za revizijo trianonske pogodbe, je podal izjavo, v kateri pravi, da se gospodarski problemi ne morejo reševati na podlagi teritorialnih sprememb.

MADJARI ZA ROTHERMERA.

v Budimpešta, 17. avg. (Izv.) Na tukajšnjem pevskem kongresu so priredili lordu Rothermeru radio-serenado ter mu poslali brzojavko, v kateri ga pozivljajo, da še nadalje nastopa za pravice Madjarske.

govorna za umor Obrenovičev in za zločin, ki je povzročil svetovno vojno. Jugoslovanski imperializem išče nove vojne, zato, ker je ta država nastala po sreči v vojni, ki jo je sama sprožila in ki je izkravavela Evropo. Ti ljudje sanjajo o slovanskem imperiju, ki bi obsegal Trst, Istro, Reko, Skader, Drač in Solun. Srbija je na Balkanu igrala vedno vlogo agenta-provokaterja pod okriljem drugih velesil. Danes, ko je Rusija razorožena, dobiva Jugoslavija orožje iz Francije. Jugoslavija še ni opustila načrtov proti Albaniji in še danes vzdržuje več tisoč albanskih komitašev blizu albanske meje. Ona hoče zanetiti odpor v Albaniji v več mestih, odkoder bi se upor razširil na celo državo. Toda Italija mora biti oprezna. Politični svet pozna belgrajsko moč in po zadnji Mussolinijevi ovadbi noben godek ne more presenetiti Italije.

ARETACIJA ITALIJANSKIH DUHOVNIKOV

e Videm, 17. avg. (Izv.) O konfinaciji pet duhovnikov iz videmske nadškofije prinašajo listi silno kratka poročila. Splošno se domneva, da je ta konfinacija delo sedanjega videmskega škofa, ki je prišel radi svojega filofašističnega obnašanja v konflikt z ostalo duhovščino. Videmski škof je bil nedavno pozvan v Rim, da poroča ad limina.

Francozi proti temu, da se dovoli Nemcem naseljevanje v francoskih kolonijah, posebno v Maroku.

v Pariz, 17. avg. (Izv.) En del pariškega tiska piše o priliki sklenitve trgovinske pogodbe med Nemčijo in Francijo, da pomenja ta pogodba mejnik v razvoju nemško-francoske zgodovine in da pomenja gospodarski Locrano. Listi pišejo, da pomenja ta pogodba pomenljiv nov korak za čim ožje sodelovanje med Nemčijo in Francijo.

Druga telefonska poročila na šesti strani!

Po kratkem ogledovanju mesta smo se drugi dan v nedeljo, 14. avg., odpeljali dalje proti Trenčinu. Spotoma smo doživeli v svetovnoznanem kopališču Piešťany ljubko in prijetno presenečenje. Na kolodvoru so nas pozdravili Piešťanci. Okrog 500 ljudi se je zbralo na kolodvoru: godba, narodne noše in šolska mladina. Vsi trije škofje Jeglič, Karlin in Bonefačič so izstopili in domači kaplan Ludevik Nemševski jih je kratko pozdravil. Ljubljanski škof Jeglič se je ginjen zahvalil za lep pozdrav, ki nas je iznenadil. V ljubke narodne noše oblečene slovaške šolarice so škofom poklonile lepe šopke svežega cvetja. Vstopili smo in se odpeljali dalje.

Križevački škof Njaradi se ni vozil z nami, nego se je ponoči odpeljal s svojimi verniki po krajši poti skozi Moravsko naravnost na Velehrad.

Iz lepih Piešťany smo brželi dalje skozi Leopoldov in druge velike kraje proti Trenčinu. Ze od daleč nas je pozdravil na visoki skoli zidan grad trenčinski, ki je v razvalinah. Na kolodvoru so nas sprejeli domačini z Orlicami in Orli v kroju. Domači kaplan in urednik »Trenčanec« je pozdravil episkopat kot jugoslovanske zaslopnike, ki prihajajo k Slovaku in Čehom ne samo kot bratje po krvi, ampak tudi po veri. Splitski škof Bonefačič se je zahvalil za pozdrav.

V sprevodu smo se podali v mesto na kosilo. Na čelu je v živahnem razgovoru korakal s škofom Karlinom predsednik trenčinskega Orla Juro Boček. Hitro smo si ogledali grad in mesto. Po kosilu smo se poslovlili in se odpeljali na zapad proti Uharskem Hradišču.

demskem domu. To je veliko pritlično leseno poslopje ob ličnem parku. Nasproti je nova, že skoro popolnoma dograjena trinadstropna stavba internata za srednješolsko mladino. Iz Akademskega doma nas vodijo akademiki »Moyseovci« na večerjo v Redouto. Spotoma srečujemo Bratislavčane, ki pa skoro do malega občujejo med seboj v češčini. Madžarščine in nemščine nismo skoro nič čuli.

Po večerji so nam priredili domačini mal pozdravni večer v dvorani redute. Predsednik »Moyseac«, čigar člani so bili koncem junija tudi v Jugoslaviji in tudi v Ljubljani, nas pristrčno pozdravi. Nad vse nas je zadel s svojim pozdravnim nagovorom pomožni škof bratislavski dr. Jantusch. S sladkodonečim glasom nas je pozval k utrditvi našega prijateljstva, ki poglobitvi dela po cirilmetodijski ideji, da se združimo.

Minister in poslanec Hlinkove slovaške ljudske stranke dr. Gažik nas je navdušeno pozdravil, naker se mu je zahvalil v češčini križevački škof Njaradi. Vodja romanja vseučiliški profesor dr. Grivec je v kratkih besedah poudaril pomen cirilmetodijske ideje in namen našega romanja.

Nato smo zapeli par slovenskih pesmi, katere so tudi Čehi in Slovaki peli z največjim navdušenjem. Dva člana mestnega gledališča sta recitirala dvojce pesmi. Člana opere gdca Bartošova in dr. Blacho sta nam zapela par krasnih slovaških pesmic. Kar naprej bi bili radi poslušali čisto zveneče glasove.

Ne samo prebivalstvo, ampak tudi časopisje nas je pozdravilo. Glasilo ljudske stranke »Slovak« je posvetil našemu romanju uvodnik. Enako tudi nemški »Grenzboten«.

Kaj se godi doma

Vlak ga je povozil.

Solarski vlak, ki vozi iz Celja do Trbovelj in pride na zadnjo postajo ob pol 4 popoldne, je povozil ter odrezal glavo in nogo v terek popoldne vpokojenemu rudniškemu poduradniku Kanglelju Melhiorju. Stanoval je na Separaciji pri svojem sinu. Nesreča se je dogodila, ko je šel čez železnico v bližnjo čuvajnico, kakor večkrat poprej, ni pa opazil v zamišljenosti bližajočega se vlaka.

Vlomi in tatvine po deželi.

Med tem, ko so tatvine, razen kolesarskih seveda, v mestih nekoliko pojevala, so se pa to poletje tatvine po deželi strahovito pomnožile. Orožniške postaje imajo čez glavo dela z zasledovanjem raznih vlomilcev in tatov. Ti si izbirajo za svoj plen navadno kakka gospodarska poslopja, najrajši zidanice, na samem, vlope pa izvršujejo navadno v večjih tolpah. Precej teh tatvin in vlovov gre tudi na račun čiganov, ki se v tem času pogosto potepajo po Dolenjskem in Štajerskem.

Eden najbolj predrznih takih vlovov je bil izvršen gotovo prejšnji teden v trgovino Maksa Koebeke pri Sv. Ani v Slovenskih gorah. V četrtek 11. t. m. ponoči je večja tolpa moških, kakih osem do deset, vlomila v omenjeno trgovino ter odnesla večjo množino moških sraj, robecev, cefirja, kolenine, sukna in raznega drugega blaga za obleke, v skupni vrednosti 13.500 Din. Vlomilci so po-

kradli še za 11.981 Din drugega blaga, vendar pa so tega na begu izgubili in so ga orožniki vrnili lastniku. Radi velikega hrupa, ki so ga počenjali vlomilci, so jih domačini pri delu zasledili, narkar so s pokradenim blagom zbežali. Ko so jih domačini pričeli zasledovati, so vlomilci začeli streljati iz revolverjev, dokler se niso izgubili v temi.

Pri posestniku Francu Fariču v Vidoneh v Slovenski krajini sta prejšnji teden vlomila dva mlada cigana, stara kakih 18 do 20 let. Fariču sta cigana odnesla več obleke in 100 Din gotovine. Farič trpi 2650 Din škode. Da sta zakrivila tatvino omenjena cigana sumijo ljudje radi tega, ker sta se poprej ves dan klatila po vasi in prosjačila.

V trgovino Karla Karbe v Adrianih v Slovenski krajini so prejšnjo nedeljo vlomili neznan storilec in odnesli velike množine platna, blaga za obleke, usnja, tobaka, štiri do pet kilogramov kovanega denarja in več srebrnih kron. Karba trpi skupno 20.000 Din škode. Za vlomilce ni sledu.

Posestniku Jakobu Habjanu v Ravniku pri Hoterdesici je neznan tat odnesel več moške obleke in 100 Din gotovine. Habjan trpi 1910 Din škode.

Naštete so le večje tatvine, nešteto pa je na orožniških postajah prijavljenih raznih manjših tatvin, ki so jih zakrivila večinoma razni potepuhi in klateži, ki se potikajo od vasi do vasi ter samo iščejo prilike, da bi kje kaj ukradli.

Slovenci v Italiji

Goriško ljudstvo za svojega pastirja.

Poročali smo že, da bo goriški knez in nadškof mons. Frančišek Sedej dne 26. t. m. pel zlato mašo. Ta redki jubilej hoče tudi goriško ljudstvo primerno proslaviti. Nič pompoznega ne bo imela na sebi ta proslava. V nedeljo bo vsak vernik dal belič več cerkvene miloščine kakor običajno, ki bo toliko več vredna, čim težje je prislužen. Ta denar pojde za podporo duhovniškega naraščaja. Prevzvišeni bo bral zlato mašo dne 26. t. m. v Gorici; prisostvovala bo po možnosti duhovščina iz goriške nadškofije, ki bo poklonila jubileju poseben dar. V nedeljo, 28. t. m. bo zlatomašnik opravil sv. daritev v Cerknem, v svojem rojstnem kraju, kjer je imel pred 50 leti novo mašo.

Dež in toča.

Po dolgem pričakovanju je vendar prišel dež; žalibog da so se obenem uresničila napovedovanja kmetov, da po tako silni vročini ni dežja brez zrnja. V petek zvečer je šla preko Brd in Gorice huda nevihta, ki se je razvila z vso silo šele v gorah. Brda so dobila blagodejnega dežja, a kar bi dež na polju in v vinogradih popravil, to je na drugi strani uničila toča, ki je razsekala vinske bregove okoli Medane in Kojsega; oškrnila je mimogrede tudi pas za Gorico med Ozeljanom in Vitovljami. V nevarnosti je bila vsa Vipavska dolina, končno pa so zmagali nasprotni vetrovi in pogladi grozeče megle za Čaven. Vipavska in Kras nista dobila v petek nič dežja, pač pa se je v soboto okoli poldne vlija preko vse deželne močna ploha. Dežja je bilo še veliko premalo, ker je zemlja popolnoma izsušena, v nekaterih pasovih ga sploh ni bilo. Koristil bo dež posebno grozdu in turšici v onih krajih, kjer je niso že poželi ali koder se ni še posušila. Temperatura je po tem prvem dežju v avgustu močno padla, tako je ozačje danes veliko bolj pripravno za dež kakor poprej. Nesrečna Brda so tepena vsako leto po vojni. Letos je grozde prav lepo kazalo. Škoda, ki jo prizadene toča, je velika, ker poškoduje les in s tem uniči tudi pridelek naslednjega leta. Prav radi toče se vino-

gradništvo v Brdih, ki ga je vojna popolnoma uničila, ne more postaviti na noge; na novo nasajene trte si ne morejo pomagati. Brdci, ki še po tolikih gmočnih in moralnih preizkušnjah vztrajajo na svoji zemlji, so vredni vsega spoštovanja.

Kdaj bo konec plesnih norij?

V številnih vaseh so se v zadnjem času plesi popolnoma opustili. Nekaj je k temu pripomogla huda denarna stiska, največjo zaslugo pa imajo krščansko-prosvetna društva, ki so takoj po vojni napovedale brezobzirno boj plesnemu norenju. Ples je bilo treba nadomestiti z zdravimi ljudskimi veselici, ki so pri nepokvarjenem ljudstvu kmalu našle odmev. Žalibog moramo ugotoviti, da niso krajevna politična oblastva podpirala krščanskih prosvetnih organizatorjev v borbi proti plesu, temu razjedavcu kmečke morale. Kako lahko je danes dobiti dovoljenje za ples! Kaj se pravi prositi dovoljenja za prireditve prosvetnega društva, vedo samo tisti, ki se pripeljejo ure daleč po informacije na goriško kvesturo in se morajo zadovoljiti z rezkim odgovorom: V teh zadevah se ne dajejo pojasnila, obrnite se na karabinerje. Kaj pomagajo najboljši ukrepi centralne vlade, ako jih prefekti ne izvajajo? Med posameznimi pokrajninami ni veliko razlike. Najhujše je okoli Trsta, kjer se plesne norije nemoteno nadaljujejo. »Asimilacijska sila Trsta je velika«, bi rekel kak fašistovski tajnik. Kvarno vplivajo na ljudstvo tudi takozvane »Dobrodolne-patriotične« prireditve, t. j. plesi, ki jih prirejajo razna poluradna društva in ki se jih udeležujejo tudi vladni zastopniki. Plesi se prirejajo za jelične, za Baillio, za Lego Nazionale. Tudi na Goriškem ni vse kakor bi moralo biti. Nuj omenimo samo nekdanje sokolske Prvačine. Na veliki šmaren se je vršil v Prvačini peti javni ples po veliki noči. Kako globoko je vkoreninjeno to zlo, nam kaže dogodek v Zeločah. Kljub strašni suši so fantje priredili nedeljo pred opasnim ples, ki se pa denarno ni obnesel, tako da so morali prireditelji dokladati veliko denarja. Dva prireditelja sta čula, da je član krščanskega prosvetnega društva iz bližnje vasi baje grajal ples. Napadla sta ga ob belem dnevu, ga vrgla na tla in teptala z nogami

Od pastaje Trendčanska Tepla se velika slovaška ravnina zoži. Zaidemo med hribe, ki so podobni našim slovenskim. Po veliki ravnini reke Vag smo videli vasi le oddaleč. Tu pa se nam vasi približajo z vsemi svojimi zanimivostmi. Nalčeti smo baš na tiste znamenite »likofe«, zaključke žetve in mlatve. Videli smo tri take slavnosti. Sredi drevja je zbrana množica par sto ljudi v pisanih oblačih, izmed katerih prevladuje živo-rdeča barva. Na teh veselicah se zberejo ljudje iz več vasi skupaj. Nepopisen je pogled na to pestro množico. Škoda, da drvi vlak dalje.

Spotoma srečujemo po cestah in ob železnici posameznike in narodnih nošah. Zenske so v širokih rdečih krilih, ki segajo do kolen. Obute so v nagubane škornjice. Na glavah živordeče rute. Čez pas, prsa, ramena lehti in hrbet nosijo bogato vezena oblačila. Vedno se smejejo lepe obraze obkrožajo najrazličnejše barvana pokrivala.

Na cilju smo: Uharsko Hradišče. Na kolodvoru nas čaka tisočglava množica ljudstva z godbo.

II.

V nedeljo 14. avgusta smo dospeli v Uh. Hradišče ob 5 popoldne, kjer nas je sprejela tisočglava množica, z godbo na čelu. Med navdušenim vzklikanjem izstopajo škofoje. Pred nje stopijo domačini s kruhom. Pomožni škof olomuški Stravel nas je v izbranih besedah pozdravil v imenu nadškofa dr. Prečana. V imenu romarjev se je zahvalil ljubljanski škof Jeglič. Nato so domačini škofo po moravskem običaju postregli s kruhom. Vsi škofo so se poslužili kruha.

Med burnim živjo-klancem smo se podali pred kolodvor, odkoder smo se na avtomobilih podali s priljago proti Velehradu, ki je oddaljen eno uro proti zapadu. Nasproti nam je prišla procesija z Najsvetejšim. Z vseh strani so se zgrinjale pisane množice romarjev. Prišla je tudi godba in za njimi Orli in Orlice v zelenih čeških krojih.

Z godbo na čelu smo se v procesiji podali v cerkev, pojoč litanije. Pred vzhodom stoji visok slavolok s pozdravi: »Dobrodošli!« v slovenskem, »Vitejte name!« v češkoslovanskem, »Dobro požalovat!« v cirilici Rusinom iz Podkarpatske Rusije. Vstopimo v cerkev. Na levi strani cerkve je v mali kapelici grobnica pokojnega škofa Stojana, ki spada med najznamenitejše prvoboritelje cirilometodijske misli. Vstopimo v krasno cerkev. Za nami vstopajo ravnokar prihajajoče procesije s svojimi zastavami.

Na prižnico stopi križevaški škof Njaradi. V vnesenih besedah poveljuje delo sv. bratov Cirila in Metoda za pokristjanjenje, slavi velike papeže, ki so se trudili za zedinjenje, zlasti pa je poln hvalnih besed za poslednje naslednike sv. Petra. Z navdušenimi besedami poziva tisočglavo množico v cerkvi, da vsak postane apostol za zedinjenje zlasti velikega ruskega naroda.

Po teh v srce segajočih besedah se množice pomaknejo proti glavni oltarju, kjer je škof Bonafacič odmolil litanije. Po blagoslovu se podamo k večerji v romarsko prenočišče »Stojanove«. Stojanove je velik dvonadstropen hotel z veliko restavracijo in veliko obednico za 200 oseb. Poslopje je bilo zgrajeno l. 1924. in je stalo sedem milijonov dinarjev.

po njem. Fant je zadobil težke notranje poškodbe in je tudi bruhal kri. Prizoru sta prisostvovali dve ženski, ki sta podivjana fantalna rotli, naj se vendar usmilita mladeniča. Vse ni nič izdalo. — Ni ga plesa, da ne bi kopal s pretopom. Žalibog da izkušeni še ni zadostil, da bi odprle oči poklicanim. Koliko manj dela bi imela prav tista policijska oblastva, ki ples s tako lahkim srcem in z izredno hitrostjo, ki ne diši prav nič po birokratizmu, dovoljujejo!

Dnevne novice

★ **Pozor vojni tovariši!** Ravnateljstvo državnih železnic nam sporoča, da bodo v nedeljo, dne 21. t. m., ob priliki našega skupnega sestanka na Brezjah, ki prične ob 10 popoldne, vsi jutranji vlaki proti Jesenicam primerno ojačeni in da bo vozil ta dan od Ljubljane do Otoč poseben potniški vlak z odhodom iz Ljubljane g. l. k. o. l. ob 7.50 u. r. Tega naj se poslužijo zlasti tovariši, ki bi prišli v Ljubljano po odhodu prvih običajnih jutranjih vlakov in tudi drugi izletniki, četudi ne gredo na Brezje. Ljubljanci, kupite karle že v soboto, in sicer žigosane v raznih prometnih pisarnah. Polovična vožnja velja od 19. avgusta do 23. avgusta. Izkaznice za ceno 3 Din dobite na Brezjah. Možje, brez razlike mišljenja, 21. avgusta na Brezje! Glavni odbor ZSV, Ljubljana.

★ **Koncert na Bledu.** Gospod Mario Simenc, tenorist zagrebške opere, priredi koncert v soboto, dne 20. t. m., ob 9 zvečer v koncertni dvorani Kazine na Bledu. Za koncert vlada med blejskimi gosti vsestransko zanimanje. Vstopnice se prodajajo pri blagajni v kavarni Kazino.

★ **Kdor želi otvoriti brezalkoholno gostilno,** pa ne ve, kako dobiti tuzadevno dovoljenje ter dvomi, ali bi se mu obratovanje izplačalo, naj se obrne na »Sveto vojsko« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Priloži naj znanke za odgovor.

★ **Umri** je na Dol. Jezeru št. 37. pri Cerknici dne 16. t. m. ugleden krščanski gospodar Franc Kebe v 84 letu starosti.

★ **Čepice za mlade junake** je založila »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani. Komad stane 40 Din, pri večjem odjemu se pošiljajo poštne preste. Lične čepice se bodo brez dvoma kmalu udomačile med mladino, ki nosi rada tudi zunanji znak junaštva — popolne treznosti.

★ **Nesreča v tovarni v Sladkem vrhu.** V terek se je v tovarni papirja v Sladkem vrhu težko ponesrečila delavka Sofija Lilleg. Stroj jo je zgrabil za levo roko ter ji kost do lakta zdrobil; poleg tega je dobilo še težke notranje poškodbe. Prepeljana je bila v bolnico.

★ **Vse planince opozarjamo,** da je drevi ob osmih v restavraciji pri »Levcu« na Gosposvetski cesti izredni občni zbor Slovenskega planinskega društva. Dnevni red: Volitev osrednjega odbora SPD po novih pravilih za dobo treh let.

★ **V Dravi utonil.** V ponedeljek zvečer je v Rušah pri posestniku Dragotinu Linglu uslužbeni pastir, petnajstletni Anton Petelinšek gnal konje napajati k Dravi. Po pastirski navadi je Petelinšek zajahal konja in zabredel z njim v globoko vodo, narkar ga je tok vode odnesel. Petelinšek ni bil posebno vešč plavanja in je v Dravi utonil. Njegovega trupla do sedaj še niso našli.

★ **Pevsko društvo »Kum«** v Radečah proslavi dne 28. avgusta dvajsetletnico svojega obstoja, združeno z veselico na prostem. Vabljeni so sosednja pevska društva in sploh prijatelji pelja. Odbor.

★ **Dr. Ivan Eržen,** zobozdravnik v Kranju, ne ordinira od 18. do 31. avgusta.

Pred cerkvijo se je nabralo med tem tisoče in tisoče slovaških romarjev in romaric v najpestrejših nošah. Med nje so se pomešale godbe, ki so izmenoma igrale lepe slovaške, pa tudi jugoslovanske skladbe in pesmi.

Ob 9 zvečer smo se zbrali v Slovenski dvorani v jezuitskem samostanu. Na odru se je zbral episkopat češkoslovaški in jugoslovanski. Pomožni škof Stavčel je pozdravil Jugoslovane in jugos. škofo. Spominjal se je Strohmayerja, Kreka; izrazil je radost, da je prisel na Velehrad tudi ljubljanski škof Jeglič kljub visoki starosti. Pozdravil je voditelja romarjev dr. Grivca.

Škof Jeglič, ginjen nad ljubeznivim sprejemom, ki dokazuje veliko ljubezen Slovakov in Čehov do nas Jugoslovancev, se je iskreno zahvalil. Poudaril je pomen romanja, da je koristno in prijetno. Koristno je, da spoznamo brate Čeha in Slovake in da poromamo na Velehrad. Že dosedaj smo Čeha in Slovake ljubili, sedaj jih bomo še bolj. Prosil je Stavčla, da izroči pozdrave in zahvalo škofu Prečanu, ki je velik prijatelj Slovencev.

Poslanec ljudske stranke češke in član jugoslovanske-češko-slovaške parlamentarne komisije Svelik je naglasil veliko ljubezen do nas Jugoslovancev, najraje pa imamo Slovence.

Končno se je pomožni škof Stavčel zahvalil Slovacom, Čehom in Rusinom.

Med tem so zunaj razsvetlili cerkev spredaj od tal do vrha zvonika. Ves prostor pred cerkvijo je bil razsvetljen kot po dnevi. Romarji so se razporedili pred cerkvijo, med njimi pa so zopet izmenoma igrale godbe. Iluminacija je trajala do 11. ure.

Serravallo

Železnato CHINA-VINO

Vsebuje voljo do jedi, okrepla živce, sboljša kri in je rekovalecentum in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet. Lahko se pije.

Nad 10.000 zdravniških priporočil. Dobi se v vseh lekarnah.

★ **Levi občini Boreci, Bunčani, Cezanjevci, Gven, Kamenščak, Ključarovi, Križevci, Logarovi, Lukavci, Noršinci, Presika, Slamnjak, Stročja** vas in Verže se bodo oddajali v zakup za dobo šestih let (1927—1933) na javni dražbi dne 26. avgusta t. l. v uradu okrajnega glavarja v Ljutomeru.

★ **Telesno zaprtje, ranitve v debelem črevesu, slaba prebava, razkroj in gniloba v črevih, prevelika množina kisline v želodnem soku, vnetje jezika, nečista koža na obrazu in na hrbtu, tvori izginejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef« grenchice.** Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

KUSAKOVIČA KALODONT

najboljša pasta za zobe

d Pomnite! Schichtovo milo izda dva krat več, če se perilo namoči z Žensko hvalo.

★ **Opozarja se na današnji oglaševalski Zenko Hribar, Celje, Slomškov trg 1** (pri župni cerkvi), ki je otvorila svojo veliko tovarniško zalogo vseh vrst pletenih izdelkov.

Ljubljana

○ Mesto fakultetnega sekretarja na juridični fakulteti v Ljubljani je razpisano v »Uradnem listu«. Kompetentni naj vložijo svoje pravilno opremljene prošnje na rektoratu univerze do 30. t. m.

○ Seja krščanske šole, podružnice za stolno župnijo, se vrši nocoj ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

○ **Rokodelski dom.** Pevski zbor v Rokodelskem domu ima vajo danes zvečer ob 8. Naj se je udeležijo vsi dosedanjí člani pevskega zbora in naj se jim pridružijo tudi novi pevci!

○ **Sprejemanje trg. vajencev.** Šolski odbor Gremija trgovcev v Ljubljani obvešča članstvo, da se trgovski vajenci sprejemajo le do 10. septembra t. l. Po tem terminu se vajenci ne bodo več sprejemali. — Odbor.

○ **Trpinčenje živine.** Stražnik Zubin si je na Celovški cesti zapisal ime nekega mesarskega vajenca, ki je peljal na vozu tele, tesno zadrženo z vrvoj za vse štiri noge. — Dva druga mesarska pomočnika sta gnala po Dolenjski cesti vola na posebno krut in raliniran način. Vola sta namreč privezala za neki voz, od zadaj pa sta ga butala z ročnim vozičkom v noge. Na zahtevo občinstva, ki se je nad prizorom splošno zgražalo, je stražnik oba možakarja zapisal.

○ **Vlomilska smola.** Na vrt in v klet prof. Sodnika v Rakovniški ulici so prejšnjo noč vlomili neznanj storilci, misleč, da bodo našli bogat plen. Ko pa niso dobili drugega, kot nekaj sadja, so iz jeze nad svojim nespehom razmetali sadje po vrtu, polomili ograjo in pobili pri kleti šipe, nato pa izginili. Kdo so bili neznanj vlomilci, policija še ni mogla ugotoviti.

Praznik Marijinega vnebovzetja 15. avg. Ze zjutraj ob petih so romarji pričeli prihajati v cerkev. Tam so se spovedovali in obhajali. Ob polsedmih je stopil na prižnico kanonik dr. Merhar. Vsa cerkev je utihnula. Jugoslovanci in češkoslovaški bratje so z napestjo poslušali globoke besede poveljevanja dela Cirila in Metoda in naročila vsem vernikom, ki ga je častitemu pridigarju dal goranjski gorski župnik: »Poromajte na Velehrad in bodite sprostoli zedinjenja!« Sv. mašč je daroval dr. Bonafacič ob petju slovenskih mašnih pesmi.

Ob 9 je bil spreved z godbo, narodnim nošami, mnogimi zastavami, šopki cvetlic v cirilko, to je cerkev sv. Cirila.

Slovenci in Hrvati smo položili venec na grob Stojana z napisom: »Katoliški Slovenci velikemu Stojanu in »Slov. in hrv. romarji ob 1100 letnici sv. Cirila. Zastopnik Istre je položil venec na spomenik sv. Cirila in Metoda z napisom: »Sv. Ciril in Metod rešita naš narod.«

Iz Prage je prišel v Velehrad naproti mgr. prof. dr. Weis, častni kanonik, da nas povede v Prago.

Opoldne smo se odpeljali z avtomobili nazaj v Uh. Hradišče in ob 1 z vlakom proti Olomuecu in Pragi.

Kupujte srečke

v korist zgradbe novega društvenega doma na Jesenicah! Zrebanje nepreklicno dne 28. avgusta!

□ Motoklub Maribor javlja, da priredi v deljo, dne 21. avgusta t. l., klubsko vožnjo izlet v Poljčane k svojemu članu go. du P. Baumannu. Motociklisti naj se zbe. ro na določeni dan do 2 popoldne na Glav. m trgu, odkoder se potem odpeljejo po. zaški cesti proti Poljčanam. Istočasno se. mo pridružijo v Poljčanah člani Moto. kluba Celje, ki jih bo motoklub Maribo. di zamogel prvič uradno pozdraviti ko. v klub v naši lepi Sloveniji. Ako bo to. ulska vožnja lepo izpadla, jih bo motoklub

S Sv. Gore. V ponedeljek na Veliki Šmarren je bil velik shod na naši gori. Bilo je nad 1000 ljudi, domačinov, romarjev in turistov. Drugo opravilo je imel g. Janez Žerjav, katehet iz Ljubljane. Po sv. maši ob 11. uri se je uprizorila igra »Tri sestre« pri nabito polni dvorani. Popoldne je bila tombola in igrala je godba iz Zagorja. Bilo je res živahno vrvenje ves dan. Zvečer je sicer nekaj nagajal dež, a ni mogel motiti slavnostnega razpoloženja.

Volivni golaz že v akciji. Preteklo nedeljo je bil razglašen za Dolnjo Lendavo radljevski shod. Na plakatih, ki so vabili Prekmurce na shod, je bilo debelo napisano, da se bo na tem shodu dobil vrtek piva po 1 Din in golaz po 2 Din. Seveda je vse drlo na shod. Se z vlaki so se pripeljali. A ko je prišel čas računa, je bila cena piva in golaza kot sicer. Nastalo je veliko vpitje in amerijanji.

Z novo železnico bo postalo aktualno tudi vprašanje bolnice, oziroma hiralnice. Vprašanje je, ali naj se ojunati mestna občina sama in sezi na primerno hiralnico, ki naj bi se dala v oskrbo redevnicam, ali pa se ves kraj odloči zanj. V prven slučaju bi mestna občina sprejemala bolnike, hiralce iz vsega okraja proti primerni odškodnini. Sedanja mala bajta, ki se imenuje hiralnica, niti senca kakega zavoda in je za občino, ki ima precej lastnega premoženja v gozdovih, malo ne dostojna in neprimerna. Ta humanitarna naprava bi dvignila ugled mesta poleg drugih, prej omenjenih. Občina bi s tem pokazala skrb za zdrave občane, srce in sočutje za bolne in oslabele. Na tem polju tekmujejo lahko vse stranke in enodušno sodelujejo. Toliko v rosen premisleki!

Nova vlada v Grčiji.

v Atene, 17. avgusta. (Izv.) V novem kabinetu Zaimis je prevzel notranje ministrstvo Mihalokopoulos. V novem kabinetu je več ministrov prejšnje vlade. Nova vlada se predstavi parlamentu v ponedeljek.

Amerika se oborožuje.

v Newyork, 17. avgusta. (Izv.) Predsednik Coolidge je na svojem letnem bivališču izjavil, da bo kongresu predložil gradbo dveh desetstičotonskih križark. S tem se bo namesto projektiranih osem takih križark gradilo deset.

Na Irskem računajo z novimi volitvami.

v London, 17. avg. (Izv.) Irski parlament je odgojen do 10. oktobra. Predsednik Cosgrave je sicer hotel odgoditi parlament do 11. novembra, vendar je opoziciji uspelo to preprečiti. Te dni se vrše nadomestne volitve. Kljub odklonitvi nezaupnice za Cosgraveja smatrajo politični krogi in tisk, da je položaj zanj še vedno težak in da ni pojasnjen. Kakor vse kaže, bo parlament razpuščen in se potem sestavi vlada, ki bo lažje delala, kakor dosedanja. En glas večine vladj ne more dati trdnega zaupanja.

Potresni sunki v Turkestanu.

v Moskva, 17. avgusta. (Izv.) V Turkestanu že ves mesec opažajo potresne sunki. Od začetka meseca do danes je bilo registriranih 131 potresnih sunkov. Najjačji je bil dne 12. avgusta; ob tej priliki je nasto smrt 35 ljudi, veliko število pa je bilo ranjenih. Razrušenih je bilo 1500 hiš, nad 3000 pa močno poškodovanih. Tamošnje muslimansko prebivalstvo pripisuje potresne sunki zlim duhom in njihovi duhovniki pravijo, da je to kazen za to, ker so ženske prenehale nositi koprene in ker so postale politično enakopravne.

Na Kitajskem vre dalje.

v London, 17. avgusta. (Izv.) Iz Pekinga poročajo, da so vodilni člani nankinske vlade zbežali iz Nankinga v Sangaj. V Nankingu vlada panika. Kakor je informirana pekinška vlada, je njena armada toliko napredovala, da je pričakovati v najkrajšem času vhoda pekinških čet v Nanking in Sangaj.

Sacco in Vanzetti.

Newyork, 17. avg. Izvršilni odbor socialistične stranke je sklenil, da izvede na dan 22. avgusta, ko naj bosta Sacco in Vanzetti usmrčena, v znak protesta 24-urni štrajk z zborovanji in obhodi in to vključno temu, da je policija vse javne nastope prepovedala.

v Buenos Aires, 17. avgusta. (Izv.) Danes je na balkonu policijske palače eksplodirala bomba, ki je uničila steno, ob kateri je eksplodirala. Sodi se, da je tudi ta atentat uprizorjen zato, da se protestira proti nameravani usmrtni Saccu in Vanzettiju.

v Newyork, 17. avgusta. (Izv.) Newyorška policija je dobila obvestila, da se pripravljajo v protest proti postopanju s Saccom in Vanzettijem novi bombni atentati; policija je takoj ukrenila vse potrebno, da se taki atentati preprečijo.

Konec indijske vstaje.

v Pariz, 17. avgusta. (Izv.) Tukajšnje bolivijsko poslaništvo objavlja komunikate na podlagi uradnih podatkov o vstaji Indijancev. Upor Indijancev je sedaj popolnoma zatrt, sicer pa ni bil tako važen, da bi se mu pripisovala toliko važnost, kar je storil velik del evropskega tiska.

MUSSOLINI ZBIRA DENAR ZA AVIATIKO.

v Rim, 17. avgusta. (Izv.) Program Mussolinija o ustanovitvi velikega italijanskega zračnega brodograja se bo delno realiziral. Sedaj bodo vse province privedile javne zbirke za italijansko zračno brodograjo. Vsaka provinca naj zbere vsaj vsoto, ki bo zadostovala za en aeroplan. 4. novembra pa bo Duce osebno sprejel zbrani denar.

MAŠA ZADUŠNICA ZA EKSCESARJEM KAROLOM.

v Dunaj, 17. avgusta. (Izv.) Po maši zadušnici, ki jo je dala brati ekscesarja Zita za bivšega cesarja Karla, kateri je prisostvovalo mnogo članov visoke aristokracije, je predsednik »cesarju zveste stranke« Wolf začel govoriti zbranim udeležencem in napadati sedanji socialistični režim. Toda že po uvodnih besedah je policija preprečila nadaljevanje govora in s tem eventuelne izgrede.

RAZŠIRITEV ČESKO-SLOV. VLADE.

v Praga, 17. avg. (Izv.) »Narodna Politika« glasila nacionalnih demokratov, javlja, da se bodo narodni demokrati, ki dosedaj niso bili zastopani v vladi, sprejeli v kabinet in prevzeli trgovinsko ministrstvo. Zasedel ga bo g. Matoušek.

VELIKI GOZDNI POŽARI.

v Pariz, 17. avg. (Izv.) Iz južne Francije prihajajo poročila, da so v bližini Nizze izbruhnili veliki gozdni požari, ki so zavzeli tak obseg, da je bilo treba izprazniti več vasi. Tudi iz Korzike poročajo o velikih gozdnih požarih, ki so uničili tri vasi in več vlakov.

Slovenci in Hrvatje v Avstriji.

Na Dunaju, avgusta.

Kedarkoli smatra kak naš list za potrebno, da spregovori o položaju naših manjšin v Avstriji, vselej vrže v isti koš naše koroške Slovence in gradiščanske Hrvate in zaropče o krivicah, ki se jim gode. Ali dasi tudi v Burgenlandu ali Gradišču ni vse tako, kakor bi si mi želeli, vendar je med položajem naših koroških bratov in onim gradiščanskimi Hrvatov velika razlika. Zato voditelji avstrijskih Hrvatov ne vidijo radi, ako se v našem časopisu generalizuje ali gleda edino le skozi koroška očala, in čisto sem že slišal opravičen ožitek: Ako nam že ne morejo ali nočejo pomagati, kjer bi iz lastne moči to lahko storili, naj nam vsaj ne škodujejo z nepremišljeno pisarjo.

In res je položaj Slovencev na Koroškem in Hrvatov v Gradišču jako različen. Smatram za potrebno, da podam čitateljem »Slovenec« malo sliko o teh zanimivih Hrvatih v tako zvanem Burgenlandu brez »Burgov« (Pressburg, Oedinburg).

Koroški Slovenci so starodavno, avtohtono prebivalstvo v svoji deželi. Vemo, da je bila njihova domovina mnogo večja in kako jih je nemški živelj potiskal vedno bolj proti jugu. Ali tudi v vsem sedanjem posestnem stanju jim je bil in je še vedno Nemec nevaren tekmeč, kajti nemška invazija in infiltracija je bila jako živahna in učinkovita na korist nemškega gospodstva. Temu se pa mi ostali Slovenci ne čudimo, saj smo videli isti proces po vseh južnoštajerskih in celo kranjskih mestih in trgih. Koliko časa je od tega, ko smo se borili z nemškutarijo v Ljubljani in po vseh večjih kranjskih mestecih in trgih? Na Štajerskem gre ta boj dalje celo v svobodni Jugoslaviji.

Dobro poznamo boj koroških Slovencev proti nemški invaziji, proti nemškutariji na domačih slovenskih tleh. Največji sovražniki vsakemu napredku med našimi brati onkraj Karavank so bili vedno tako zvani »auch Slovenen« ali »deutschfreundliche Slowenen«, ki igrajo še danes usodopolno vlogo v borbi za kulturno avtonomijo, kajti nje smatrajo Nemci za večino v naši narodni manjšini in jim polagajo važnost pri odločevanju, kakšno bo št. šolstvo, kako naj koroške oblasti uradujejo itd. Skratka: ozračje, v katerem žive koroški Slovenci, je silno okuženo; največji sovražniki vsakemu napredku Slovencev so pokvarjeni sinovi naše krvi. Zato baš je boj koroških Slovencev zelo težaven in je življenje v premnogi naših krajih naravnost nezno. — Toliko naj za paralelo zadošča.

Gradiščanski Hrvatje pa niso avtohtono prebivalstvo v Burgenlandu ali Gradišču, marveč priseljenci, kakor so Švabi v Banatu ali drugod v naši Jugoslaviji. Švabskim oazam na naši zemlji so podobne hrvatske oaze v Gradišču.

Pred kakimi 450 leti je pričelo preseljevanje naših čakavskih Hrvatov v sedanje njihove kraje. Strah pred Turki in pa mikavna vabila graščakov, ki so potrebovali delavcev za svoje zemlje, je pobudil cele vasi, da so zapustile svoja domovja in šle proti Donavi, da si tam postavijo nove domove. Z njimi so šli njihovi duhovniki in župani in ostali vodniki, ki so v novi domovini nadaljevali tam, kjer so doma prenehali. Prva skrb jim je bila, da so si postavili cerkev, kjer je domači jim duhovnik dalje opravljal svojo službo povsem tako, kakor je bil navajen v stari domovini. Ljudstvo je ostalo zvesto svojim šegam in navadam, ki so bile kakor pri nas s cerkvijo v dotik in so bile neločljiv del vsega njihovega žitja in mišljenja. Ti Hrvatje torej niso šli v tuje jim kraje kakor razkropljena čeda, marveč lepo organizirani, in taka njihova stara organizacija se je tradicionalno dalje ohranjala in celo razvijala z duhom časa. Ljudstvo je ostalo to, kar je bilo, v cerkvi je imelo svoje zatočišče in — vodstvo, ki je ostalo vedno isto — hrvatsko. Duhovniki so skrbeli za naslednike, ki bi bili sposobni za službo božjo, za spovedovanje itd. po potrebah hrvatskega ljudstva. Isto tako so dali hrvatski duhovniki iniciativo višjim duhovskim oblastem, da so skrbeli za duhovski naraščaj v vseh hrvatskih vaseh. V somboteljski škofiji je bil vpliv hrvatskih duhovnikov prešibek, zato so škofje pošiljali tudi v hrvatske vasi nemške duhovnike in tako se je nad dvajset vasi ponemčilo. Povsod tam pa, kjer je zmagovala tradicija hrvatskih duhovnikov, so ostala hrvatska sela isto tako hrvatska do danes, kakor so bila od začetka. V takem selu ni nikomur padlo v glavo, da bi se začel sramovati svojega jezika in štiliti se s tujim perjem, in tako je ostala vas čisto hrvatska. Priseljenci so se iz sosednjih vasi posamični Nemci ali Mažari (ebtrniki, rokodelci, trgovci itd., kakor pri nas Slovinci), mnogi so se priženili, ali postali so Hrvatje. Niso torej tujei prinesli v hrvatsko vas nevarnega vpliva, marveč sami so podlegli vplivu hrvatskega. In tako imamo dandanes po vseh hrvatskih vaseh vse polno dobrih Hrvatov, ki se pišejo Magyar, Nemeth, Weiss, Thüringer, Kornfein, Steiner itd., pa so prav dobri Hrvatje. Pred par leti sem pisal v »Obzorje«, da je v drami »Mati« nastopilo 28 oseb, a samo tri imena so bila hrvatska. Tako privlačno silo je razvijalo hrvatsko ljudstvo v novi domovini.

Kod vse so se naselili Hrvatje? V jubilejni številki »Hrvatskega Učitelja« koncem preteklega leta sem priobčil obširno razpravo o današnjem njihovem kulturnem in gospodarskem stanju — in pa karto vseh naselbin v celem Gradišču. Morda jo priobči tudi »Ilustri-rani Slovenec«, kajti jako je zanimiva in poučna. V današnjem Burgenlandu je nekaj čez 60 vasi od Bratislave skoro do jugoslovanske meje, torej v razdalji kakor od Dunaja do Maribora. Ostalo pa je pod Mažari še 16 vasi, ki so tudi še dobro hrvatske. Ali tudi med Slovaki nad Bratislavo in na Moravskem je bilo nekaj vasi, ki so se pa poslovačile vsled prevelike sorodnosti jezika. Pošiljali so jim namreč slovaške duhovnike, ker najbrže hrvatskih ni bilo. Tudi v sedanji Dolnji Avstriji je bilo več vasi, ki so se pa ponemčile.

Pri tej priliki naj omenim, da se menda nobena hrvatska vas ni — pomažarila, dočim se jih je nad dvajset ponemčilo, in to celo pod vladno Mažarov. Iz tega dejstva moremo tudi razumeti stališče večine hrvatskega duhovništva za dobe plebiscita v šopronskem okraju, ki je bilo za Mažare in proti Dunaju, češ: nevarni so nam Nemci in ne Mažari.

Po ljudskem štetju leta 1923 je Hrvatov v sedanjem Burgenlandu 42.011. Po svoječasnem štetju voditelja gradiščanskih Hrvatov, župnika Martina Meršiča v Velikem Borišofu, je bilo Hrvatov okoli 70.000, ali on je v tedanjih »Naše Novine« v Györu štel tudi vasi na sedanjem Mažarskem. Šaj je celo lepo selo Hrvatska Kimlja gori ob Donavi proti Pešti, kjer živi in pastiruje 75 letni nestor gradiščanskih Hrvatov Mate Miloradić, ostalo pod Mažari. Najbolj severno selo Geca (Kisee) je le šest kilometrov od Bratislave in šteje 1040 Hrvatov, ki se prav dobro držijo, dasi je tu tudi 1494 Nemcev in 250 Mažarov. Znamenito mestece Parndorf (oni mu pravijo Pandorf) nad Nežiderskim jezerom ima 1930 Hrvatov, le 508 Nemce in 278 Mažarov. Večina hrvatskih vasi pa je čisto hrvatska, razen tje poslanih uradnikov itd. Najbolj južno selo je Reinersdorf na mažarski meji pri St. Gotthardu. Od 528 prebivalcev je 470 Hrvatov. Tri sela so kajkavska. Odkod so ti kajkavci, ni dognano. Nemški vpliv je pri kajkavcih večji.

Ko so Mažari izdali ljudskošolski zakon po konfesijah, so se Hrvatje seveda vsi brez izjeme oglasili za katoliško in hrvatsko šolo. Sami so skrbeli za poslopja, sami so imenovali učitelje in sami določili učni jezik — hrvatski. O tem šolstvu, o učitelstvu in knjigah povem o priliki kaj več, kajti to je jako zanimivo poglavje, ki kaže, kako živav je ta narod in kako naravno je prišlo tako daleč, da imajo ti Hrvatje danes po razmerah prav dobro hrvatsko šolo. Kdor more dobiti ono jubilejno številko »Hrvatskega Učitelja«, dobi tam točen popis vsega šolstva z imenikom učitelstva po stanju v juliju lanskega leta. — Sama uradna statistika (glej »Oesterr. Jahrbuch« 1926) izkazuje v Gradišču: 314 nemških, 40 hrvatskih, 12 hrvatsko-nemških in 10 mažarskih šol.

Za hrvatske ljudske šole so doslej izdali v znanj bivši dunajski založbi šolskih knjig poleg katekizmov in sv. pisma tudi Začetnico, Perva Stanka, Druga Stanka, Tretja Stanka je v tisku, in krasen Jačkar (pesmarica z notami), kakršnega Slovenci do danes nimamo. O jeziku in vsebini bi bilo veliko zanimivega povedati, kar storim o priliki, ako mi gospod urednik pozneje kdaj da toliko prostora na razpolago. Rečem naj tu le toliko, da veje iz knjig svež hrvatski duh, kakršen je bil v stari Avstriji nemogoč. To šolstvo danes ni ogroženo in je v tem oziru vsaka prisposoba s koroškim naravnost izključena. Vendar bo treba pozornosti v bodočnosti. O tem o priliki več.

Odkar izhajajo »Hrvatske Novine« se je začelo tudi drugače narodno življenje jako razvijati. Kulturna društva rastejo in tudi na gospodarskem polju je velik napredek. O priliki več.

A. G.

Glasba

Koncert ljubljanskega okrožja Pevske Zveze.

Ob priliki katoliškega dne v Preski (v nedeljo, 14. avgusta) je zbudil izredno pozornost koncert ljubljanskega okrožja Pevske Zveze. Kratko časopisno naznanilo je omenjalo ta koncert P. Z. brez večjih napovedi in oznanil. Neposredno iz programov smo izvedeli, da je prijeljanih 10 zborov z devetnajstimi točkami in povrh tega še trije skupni zbori. Začetek je bil točen in posamezni zbori so si prav hitro sledili brez večjih presledkov. Nastopili so zbori prosv. društev iz D. M. v Polju, Jezice, Mavčice, Preske, Smednika, Sore, Šmartna pod Šmarno goro, Št. Vida in Viča in zbor Rokodelskih pomočnikov iz Ljubljane pod vodstvom g. prof. Bajuka.

Prav pri vseh zborih je bilo čutili izredno dobro intonacijsko uglasjenost, interpretacijske vrline so bile odvisne od večje ali manjše nadvlade dirigentov nad zborom, kar pa je bilo zopet odvisno, koliko časa sta zbor in dirigent že skupaj. Spored je otvoril korajžno mešanji zbor iz Mavčic pod vodstvom Ivana Pišlerja. Absolutna orglarske šole Bernot (Sora) in Slatnar (Smednik) sta ravno nastopila službe, radi česar njihov nastopov še nismo mogli prav presoditi. Vendar so bile izvedbe obeh za to kratko dobo vsega priznanja vredne. Naravnost presenetila sta nasa s svojim izvajanjem zbor iz Viča in Šmartna pod Šmarno goro. Oba dirigenta, Fr. Kanizij Fricelj in Iv. Plevel sta mogla služiti v pevovodskem oziru kot vzor dobrega in tenkočutnega zborovodje. Zbor sta dirigenta večinoma prožno odgovarjala, se skrčila in plaval v lepem p pod morsko gladino, rastla, se širila in v krepkem f krmarila najsigurnejše nad morsko gladino. Na tej poti se bosta oba vsdosobila za vsako koncertno dvorano tudi bolj

razvjenega občinstva. Obema zboroma in dirigentoma prisrčne čestitke!

Pridnost in delavnost ježiškega pevskega zbora je že poznana in je tudi ob tej priliki pod pevovalom Hvasito dosegla najlepše vsepe. Prav lepo se je moglo opaziti, kako je dirigent vse drugače svobodno in gibben, če ni navezan z očmi od takta do takna na partituro. Hvasiti se je že naprej videlo, da si je svojega vsepe gotov. K Adamiča: Ples Kralja Matjaža je bil prav obruben in prost tiste ritmične tiranije, kateri premalo pazljivi dirigenti tukaj kaj radi podležejo.

Zbor iz D. M. v Polju je zlasti v Premrljovi: Slovenska govornica mogel pokazati vse vrline in odlike. Morda se nam je način dirigiranja pevovodje Učakarja zdel malo preveč silen, vsekako mu je pa zbor najpokorneje sledil.

Prav lepa razlika v sporedu je bil ženski zbor iz Preske pod vodstvom Lovra Hafnerja. Z mladeniško navdušenostjo je g. Hafner vodil tudi vse krajevne predpriprave za ta nastop, za kar mu gre najlepša zahvala.

Zveselili smo se nastopa št. viškega zbora pod vodstvom Iv. Bricelja. V vseh društvenih zadevah je dosedaj ravno št. Vid navadno prvačil, toda v krog P. Z. pa zbor ni bilo mogoče pritegniti, čeprav je bilo ravno zanimanje za petje v št. Vidu vedno veliko. Zborov nastop ob tej priliki je bil vseskozi dostojen in v prednashanju B. Ipavčeve »Milade« na visoki stopnji. Le izgovarjava »vau« (namesto »vale«) je motila.

Najtežje delo je pripadlo okrožnemu pevovodji prof. Bajuku. Nastopil je najprej z zborom rokodelskih pomočnikov iz Ljubljane, potem pa s celotnim okrožnim zborom — do 200 pevcev in pevki. Po kratki skupni vaji se mu je posrečilo, vltiti vsem združenim zborom potrebno enotnost, ki je zlasti v Vodopivčevi: Noč na Adriji bila brezhibna, prav tako tudi z malo izjemo v Nedvedovi: Nazaj v planinski raj. Vtis nastopa združenih zborov je bil naravnost očarujoč. Napaka, ki se je kazala bolj ali manj pri vseh zborih, je bila prevelika odvisnost od partiture in pomanjkljiva pažnja na dirigenta. To je mestoma precej motilo in treba je, da se zlasti za take prilike pevci določenih skladb kar najbolj (najboljše na pamet) nauče in še posebej opozore na dejstvo, da je sodba o kakovosti zbora prav veliko od tega odvisna, kako se dirigentovim ukazom in migljajem pokori.

Izmed 22 skladb, ki so se ob tej priliki pravljale, so bile večinoma vzete iz »Pevca« in deloma tudi iz »Zborov«. Glasbeni poročevalec »Dom in Svetla« pravi glede slovenske glasbene produkcije 1. 1926: »Večina je zopet, kakor lani, vokalne zborovske literature, ki so jo skoro izključno prinesle naše tri glasbene revije (»Cerkveni Glasbenik«, »Pevcec«, »Zboric«).

To dejstvo se je ravno ob tem sporedu obistnilo. Pevski zbori so dolžni razširjati te naše glasbene liste, ki v teh časih skrbje za njihovo hrano. Pevski zbori! Bodite sami naročniki in pošiljate nam novih prijateljev, ki bi naše delo podprli. Naj ne bo nobenega društvenega zbora brez »Pevca« in »Zborov«.

Ljubljansko pevsko okrožje, ki ima vsestranske predpogoje najuspešnejšega napredka, naj ob prvi priliki priredi samostojno pevsko prireditev. Prav na veselo svidenje ob tej priliki!

D.

STOLETNICA PLUGA.

Dne 14. in 15. t. m. so v Pardubicah postavili 100 letnico prvega praktičnega pluga, ki ga je iznašel češki kmet František Veverka. Veverka je bil rojen v Ribitvah. Bil je izredno nadarjen in se je neprestano pečal z raznimi tehničnimi izboljšavami na kmetijskih pripravah in orodju; popravljal je tudi ure. Od mladosti ga je posebno zanimala misel, kako bi se dal izpopolniti plug, ki je bil dotlej popolnoma primitiven. Sporazumel se je s svojim bratrancom Vavclavom Veverko, ki je bil vaški kovač. Oba skupaj sta potem sestavila plug, ki je daleč prekašal tudi angleškega, ker je zemljo ne samo rezal, marveč tudi drobil. Veverkin plug se je kmalu razširil po vsej Evropi. Veverka svoje iznajdbe ni dal patentirati in polastili so se je drugi, da so iz nje kovali lep dobiček. Veverka ni imel od iznajdbe nobene koristi in je umrl v velikem siromaštvu v Pardubicah, dasi je še začasa njegovega življenja posebna komisija c. i. kr. kmetijske družbe ugotovila njegovo iznajdeteljsko pravico. Veverki so v Pardubicah že l. 1883. odkrili lep spomenik.

NEMCI NE MISLIJO VEČ NA PREKO-OCEANSKI POLET.

Dessau, 17. avg. Prof. Junker, vodilni možje tovarne in oba pilota »Bremen« in »Europe« so se dogovorili, da na nov polet ni misliti vključ event. zboljšanju vremena.

OBDOJENI ITALIJANSKI DUHOVNIKI.

v Rim, 16. avg. (Izv.) Sodišče je obsodilo pet duhovnikov iz Vidma na 1 do 4 leta zapora. Proti aretaciji teh duhovnikov je protestiral že »Osservatore Romano«. O razlogih te razsodbe ni znano ničesar. Brez dvoma pa ima ta sodba politično ozadje.

ODKRITJE BOGATIH EGIPTOVSKIH GROBOV.

v London, 16. avg. (Izv.) Iz Kaira poročajo, da so v bližini oaze Karga odkrili staro pokopališče. V grobovih so našli velike množine dragih kamnov, zlata in raznega denarja. Domnevajo, da je ta grob še iz tretjega stoletja pred Kristusom.

TRGOVINA ZDRUŽENIH DRŽAV.

v Newyork, 16. avg. (Izv.) »Federal Reserve Bank« je znižala diskontno mero na 3¼ odstotka. Po statistiki trgovinskega ministrstva je znašal uvoz v Združene države meseca junija 327 milijonov dolarjev, izvoz pa 343 milijonov dolarjev. Presežek 16 milijonov dolarjev je najmanjši od l. 1925. dalje.

NAZADOVANJE ČESKOSLOVASKE FAŠISTOVSKÉ STRANKE.

v Praga, 16. avg. (Izv.) Na kongresu češkoslovaške fašistovske stranke je izjavil bivši general Gajda, da fašisti pri jesenskih občinskih volitvah ne bodo nastopili s svojimi listami. Ta sklep fašistovske stranke smatrajo za posledico nazadovanja stranke v zadnjem času.

Gospodarsvo

Produkcija premoga v Sloveniji.

V mesecu juniju so v promogovnikih Slovenije nakopali 132.021 ton premoga napram 136.403 tonam v maju t. l. Produkcija je torej neznatno nazadovale; vendar je bila dnevna produkcija v juniju večja kakor v maju, maj je imel namreč manj delovnih dni kakor junij.

Oddali so premogovniki v juniju t. l. (v oklepaju podatki za maj, v tonah): železnicam 59.523 (63.053), brodarstvu 390 (100), industriji 47.915 (50.553), ostalim strankam 8105 (9.236); izvoz v inozemstvo je znašal 4402 (3923), semi pa so porabili 9700 (9088), skupno so torej v maju oddali 130.115 ton (135.943); manj so v maju predvsem vzele železnice, pa tudi konzum industrije je bil manjši.

Ker je torej oddaja bila manjša kakor produkcija, so zaloge narasle v teku meseca za 1912 ton: znašale so koncem junija 71.205 ton napram 69.293 koncem maja.

Zaposlenih je bilo: uradnikov 266 (269), paznikov 247 (248) in delavcev 8370 (8369).

V prvi polovici t. l. je znašala produkcija premoga v Sloveniji 891.137 ton napram 794.026 tonam v prvi polovici lani. Produkcija je torej narasla za 97.111 ton t. j. ali za 12,2%, vendar pa še ni dosegla produkcije v prvi polovici 1926, ki je znašala 898.868 ton. Produkcija je torej narasla, istočasno pa se je število zaposlenega delavstva znižalo. V juniju lani n. pr. je bilo zaposlenih 9272 delavcev, letos v juniju pa samo 8370. Iz tega sledi, da se je produktivnost delavstva znižala, kar smo ugotovili že v poročilu za april 1927.

Tako odpade v juniju letos na delavca povprečna produkcija skoro 16 ton, kar bi dalo letno 192 ton. V ilustracijo navajamo, da je znašala povprečna produkcija delavca lani 165 ton, pred vojno pa 220 ton. Približujemo se torej predvojnemu razmeram.

Sledeča tabela nam daje pregled o gibanju produkcije in višini zalog v prvi polovici t. l.:

	produkcija	zal. k. mes.
povpr. 1913	132.250	?
" 1925	151.882	55.727
" 1926	139.880	43.840
januar 1927	173.108	57.985
februar "	168.021	67.895
marec "	147.544	68.699
april "	134.034	68.791
maj "	136.403	69.252
junij "	132.027	71.205

Živinski sejem v Ljubljani dne 17. avgusta 1927. Dagon je bil: 171 konj, 6 zrebati, 43 volov, 42 krav, 13 telet in 20 prašičkov za rejo; prodanih je bilo: 44 konj, 20 volov, 17 krav, 7 telet in 18 prašičkov za rejo. Cene so bile sledeče: voli I. 9 Din, II. 8, III. 7, krave debele 5—6, klobasarije 3—4, teleta 13—14, vse za kilogram žive teže, prašički za rejo po komadu 200—300 Din; sejem je bil slab, ker so kmetovalci zaposleni s poljskimi deli. Učvrstilo se se cene za teleta ter za prašičke za rejo, ker so že večji.

Novi papirji na ljubljanski borzi. Včeraj so začele kotirati na ljubljanski borzi delnice Kranjske industrijske družbe. Kakor znano, je družbin kapital 4.500.000 Din razdeljen na 90.000 delnic po 50 Din. Na zadnjem običnem zboru je bila sklenjena valorizacija in bodo delnice prepolkovane od 50 na 150 Din nominalne; s tem se zviša kapital na 13,5 milijona Din. Rezerve podjetja znašajo 2.794.982 Din, zadnja dividenda je bila 10%; sedanja zaposlitev družbe je dobra. Prvi ugotovljeni kurz je bil 360 Din; na Dunaju se giblje kurz teh delnic okoli 48 š. — Kakor doznajamo, bodo v najkrajšem času prišle na borzo tudi delnice tvornice za dušik Ruše, katerih kapital 5 milijonov Din je razdeljen na 100.000 delnic po 50 Din. Kapital bo radi valorizacije zvišan na 20 mil. Din. Hmeljskim producentom v Savinjski dolini. Smo na početku hmeljske trgovine. Dospeli ino-

zemski hmeljski trgovci vas naprošajo, da ste pri nabiranju hmelja v lastnem interesu skrajno vestni in natančni. Pri veliki letošnji svetovni hmeljski produkciji bo šel v kupčijo samo dobro odbran in enovrstni hmelj. Predvsem se opozarjate, da odbirate letos v precejšnji meri nastopajoče velike kobulje in jih sortirate, ker take kakor tudi slabo obrane (z listjem in stebelci pomešane, v šopkih itd.) partije ne bodo našle kupca.

Povišanje kapitala pri Deski, d. d. Kakor znano, sklicuje Deska, gozdna industrijska d. d. v Ljubljani, svoj občni zbor za 3. september ob 9. Na dnevnem redu je poleg regulacij tudi zvišanje kapitala. Kakor smo informirani, bo predlagano zvišanje od 1 na 3 milijone; to povišanje je v zvezi z nameravano ustanovitvijo tvornice za vžigalice pri Novem mestu, ki bi izdelovala poleg navadnih tudi tako zvane italijanske ali voščene vžigalice. Pri tem bi sodelovali tudi inozemci.

Znižanje kapitala Splošne stavbne družbe v Mariboru. Na zadnjem običnem zboru te družbe je bilo sklenjeno znižati kapital od 10 na 5 milijonov Din. Zadnja objavljena bilanca družbe izkazuje za 1. 1925. 25.249 Din čistega dobička.

Veliki bančni konkurz v Belgradu. Iz Belgrada poročajo, da je razglašen konkurz o Prvi srbski kmetijski banki. Pasiva znašajo 45, aktivna 35 milijonov Din. Banka je bila ustanovljena leta 1910, in je imela sedaj kapitala 15 milijonov Din; njene težkoče datirajo že iz leta 1910.

Državne finance v prvih 11 mesecih proračunskega leta 1926—1927. V mesecu februarju t. l. so znašali državni dohodki 769, izdatki 789 milijonov Din. Skupno so znašali v prvih 11 mesecih t. l. dohodki 9949 mil. Din (proračun 11.462). Če hočemo dobiti pravo sliko stanja državnih financ, moramo upoštevati še dohodke in izdatke na račun prejšnjih proračunskih let, ki so se izvršili v prvih mesecih tekočega proračunskega leta. Skupno s temi so znašali v prvih 11 mesecih proračunskega leta dohodki 10.220, izdatki 10.103 milijonov Din, tako da znaša prebitok 115 mil. Din, ki se bo z rezultati meseca marca gotovo še zmanjšal.

Hmelj v srednji Evropi. Iz sedmega poročila srednjeevropskega hmeljskega urada posnemamo o stanju hmeljskih nasadov sledeče: V Nemčiji se v halertauskem okrožju hmelj razvija ugodno. Hmelj je povsod zdrav. Iz Tettnanga poročajo, da je stanje dobro. Na Badenskem po pridelek dober, kakor tudi v Pfalci. Iz Zatica (C. S. R.) se glase poročila neenotno, vendar je stanje v večini tega ozemlja srednje. Pridelek bo srednji ali dober. Vreme zadnjih dni bo odločilno. V Jugoslaviji je v Savinjski dolini pričakovati lanske letni pridelek kljub povečani posajeni površini. V Vojvodini je rdeči pajek napravil mnogo škode. V Alzaciji in Poljski bo pridelek dober.

Hmelj, iz Nürnberga poročajo, da je tendenca cen nazadujoča zaradi poročil o ugodnem stanju. Dovozi na trg so postali večji. Cene so (v markah za 50 kg): dober tržni hmelj 80—300, jorški 300—310, dober halertauski 280—300, virtemberški dober 280—310, srednji 190—270, slab 150 do 180. Iz Tettnanga je prišel prvi novi hmelj in bil prodan (bala) 320 mark, kar je za poznejši razvoj cen brez pomena.

Italijanske borze. Kakor javlja »Solea«, bodo italijanske borze zaprte do 22. avgusta t. l.

Borza

17. avg.

Današnje devizno tržišče je bilo živahnije. Dočim se je povpraševanje gibalo v ozkih mejah, je bila privatna ponudba v večini deviz znatna in je ni bilo mogoče vse plasirati. Dostj privatnega blaga je bilo v devizah Trst, Praga, New York, Paris in Amsterdam, Narodna banka pa je dala London, Curih in Dunaj. Trst je bil zaključen po 309,25, le manjša vsota po 309,30, kar pa v tečaju ni prišlo radi tega do izraza. Največji je bil promet v devizah: London in Curih, potem Trst in Praga. Promet je bil v celem srednji.

DENAR

Ljubljana. Devize: Amsterdam 22,79 bl. Berlin 13,5125—13,5425, Curih 10,935—10,965 (10,95), Dunaj 7,901—8,021 (8,005, 8,00625), London 27,585—27,665 (27,625), New York 56,70—56,90 (56,80), Pariz 222—224 (223), Praga 168,20—169 (168,60), Trst 308,25—310,25 (309,25, 309,30).

Zagreb. Amsterdam 22,73—22,79, Berlin 13,5125—13,5425, Curih 10,935—10,965, Dunaj 7,99 do 8,02, London 27,585—27,665, New York 56,69 do 56,89, Pariz 222,25—224,25, Praga 168,20—169, Trst 308,30—310,30.

Curih. Belgrad 913, Amsterdam 207,80, Berlin 123,93, Budimpešta 90,50, Madrid 87,55, Dunaj 73,03, London 25,2125, New York 518,5625, Pariz 20,38, Praga 15,37, Trst 28,25, Bukarešt 3,21, So-fija 8,75, Varšava 57,10.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,40, London 84,505, Milan 30,68, New York 709,40, Pariz 27,835, Varšava 79,27. — Valute: dolarji 708,05, angleški funti 34,40, franc. frank 27,825, lira 30,795, dinar 12,51, češkoslovaška krona 21,045.

Praga. Devize: Lira 163,8, Zagreb 59,85, Pariz 123,35, London 163,95, New York 38,75.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Danes so začele kotirati delnice Kranjske industrijske družbe, prvi kurz 360 den., v kratkem pričnjo kotirati tudi tvornica za dušik, Ruše. — Celjska 197, 199, Ljublj. kred. 142 den., Merkantilna 90 bl., Prastediona 850 den., Kreditni zavod 160 den., Kranjska industr. 360 den., Vevče 135 den., Slavonska 56 den., Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 85½, vojna odškodnina 349—350, agrarne 50—52, Hrv. esk. 91, Hipobanka 55—56, Jugobanka 91, Prastediona 850 do 880, Ljublj. kreditna 142—147, Sešerana 490—505, Dunav 515—560, Slavonija 15—17½, Trbovlje 480; Vevče 135—145½.

Dunaj. Elektri: Don.-savska-jadr. 78,50, Hrv. esk. 95,0, Jugobanka 6,50, Alpine 44,20, Greinitz 6,5, Leykam 12,5, Trbovlje 60,3, Krajska industr. 47,75, Mundus 146, Slavonija 1,80.

BLAGO:

Ljubljana. Les: bukova drva suha fko vag. nakl. postaja 1 vag. po 20; deske 18 in 21 mm 75% smreke paralelno očeljene ostrorobe monte z največ 30% III, od 16 cm naprej fko vag. meja 8 vag. po 520; ponudbe so: deske smreka-jelka 14 mm 4 m od 16 cm naprej monte fko vag. meja 570 bl, deske smreka-jelka 18 mm 4 m od 16 cm naprej monte fko vag. nakl. post. 500 bl; zaključeno 9 vag., tendenca živahniješa. — Deželni pridelki: pšenica bačka nova 78 kg, 2%, brez dopl. ml. tar. slov. p., 30 dni prompt 345,50 do 347,50, ista za september 347,50—350, sremenska nova 78/79 kg, 2% slov. p. ml. tar. 30 dni prompt 340—342,50, slavonska isto 335—337,50; kuruza bačka nav. vozn. slov. p., 30 dni prompt 267,50, ista ml. tar. 262,50, tendenca mirna: zaključkov ni bilo.

Novi Sad. Pšenica, bačka 78-79, 2%, 300 do 305, bačka 78-79 297,50—300, sremenska 78, 205 do 297,50; ječmen, bački 67, 265—270, sremski 65, 260—265; oves bački 207,50 do 210, sremski, par. Indija rel. B. 212,50—215; kuruza bačka 215 do 217,50, sremenska, par. Indija rel. B. 212,50—215, kuruza bačka 215—217,50, sremenska, par. Indija rel. B. 217,50—220, Moka 00 kg bačka 445—447,50, 0 g banatska 435—440, št. 2 bačka 420—425, št. 5 bačka 390—395, št. 6 bačka 340—345, št. 7 bačka 280—285; otrobi, bački v jutu vtečaj 192,50—195. Tendenca mirna. Promet 30 vag.

21. avgusta orlovska prireditve v Metliki

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 17. avgusta 1927.

Višina barometra 508,8 m

Opazovanja	Baro-meter	Toplota v C°	Rel. vlažn. v %	Veter in brzina v m	Oblač-nost 0—10	Vrsta padavin		najvišja temp.	najnižja temp.
						ob opazovanju	v mm za 7h		
Ljubljana (dvorec)	7	762,5	10,3	94	E 2	dež	46,7	23,6	9,2
	14	760,1	21,3	51	S 2				
Maribor	21	761,9	17,6	68	W 5				
		760,7	15,0	82	NW 6	dež	27	16	9
Zagreb		761,2	15,0	81	S 6	dež	13	18	9
Belgrad	8	760,7	17,0	72	W 3	dež	17	26	12
Sarajevo		742,4	15,0	74	mirao	dež	10	30	9
Skoplje								37	
Dubrovnik		758,4	22,0	31	NW 2			28	11
Split		759,3	21,0	42	NE 6			30	18
Praga	7	757,8	15,0	—	W 5	dež	5	20	15

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 18. avgusta: Pretežno jasno, v Alpah spremenljivo, topleje.

Nikolaj Ljeskov:

Začarani romar.

45

— Naša?
— Seveda, to bo dobro za nas vse. Zdaj boš vzela radi mene doig na hišo, a takrat pridam hčerki k dvajsetim tisočem še deset tisoč obresti.
Gospa mu je odgovorila:
— Hiša je vaša last. Vi ste mi jo podarili in jo tudi lahko vzamete, če vam je potrebna.
On je hotel pričeti, češ, da ni, kaj pa, hiša ni moja. »Ti si njena mati in jaz te prosim... seveda, samo v primeru, da mi zaupaš.«
A ona je odgovorila:
— Ah, pustite, knez, saj sem vam zaupala mnogo več! Zaupala sem vam življenje in svojo čast.
— Ah, tako, — je rekel. — na te stvari misliš. — No, hvala ti, lepa hvala, izvrstno... Jutri ti bom torej lahko poslal zadolžnico, da jo podpišeš?
— Pošljite, — je rekla, podpisala bom.
— Ali se ne bojiš tvegati?
— Ne, — je rekla, — toliko sem že izgubila, da se ne bojim ničesar več.
— Ali ti ni žal, da si izgubila? Povej, ali ti ni žal? Menda me imaš še nekoliko rada? Kaj? Ali se ti samo smilim?
Ona se je samo nasmehnila na te njegove besede in je rekla:
— Pustite, knez, kaj bi mlátili prazno slamo. Ali nečete rajši vložene moroške s sladkorjem? Rekla bom, naj vam jih prinesejo. Letos smo jih jako okusno napravili!
Knez je menda zameril. Videlo se mu je, da je pričakoval vse kaj drugega. Vstal je in se nasmehnil:
* Moroška je posebna vrsta robid, Rubus chamaemorus.

— Ne, le jej sama svojo moroško, jaz pa nimam zdaj časa za sladkarije. Hvala ti, pa zbogom, — in ji je prišel poljubovati roko. Medtem se je vrnila baš v tistem trenutku kočija.
Jevgenija Semjonovna je za slovo dala roko in je nenadoma rekla:
— Kako se boste sedaj pobotali s svojo črnooko ciganko?
Knez se je nenadoma treščil z roko po čelu in vzkliznil:
— Ah, saj res! Ti pa si vedno tako razsodna! Ne vem, ali mi boš verjela, ali ne, a vedno mislim na tvojo razsodnost. Hvala ti, da si me zdaj spomnila na ta demant!
— No, kakor, da ste na njo zares pozabili?
— Bogme, da sem pozabil. Nisem se niti spomnil, in vendar moram s to prismo do vse urediti.
Le pazite, da boste vse dobro uredili, — je odgovorila Jevgenija Semjonovna, — ne pozabite, da nima ciganka ruske vodene krvi, ki je kvečjemu samo mlachna. Ničesar vam ne bo odpustila, ker ne bo pozabila preteklosti.
— No, nič zato, je odgovoril, — se bo že unesla tako ali drugače.
— Ali vas ljubi, knez? Pravijo, da vas celo hudo ljubi?
— Strašno sem se je naveličal, a, hvala Bogu, sklenila je na mojo srečo veliko prijateljstvo z Glavačem.
— Kaj pa imate od tega? — je vprašala gospa.
— No, vse bo v redu. Kupil jima bom hišo. Plačal bom Ivanu pristojbino, da se vpiše med trgovce. Vzela se bosta in srečno živela.
A Jevgenija Semjonovna je zmajala z glavo, se nasmehnila in izpregovorila:
— Joj, knežiček, nespametni knežiček. Kje pa je vaša vest, knežiček?

Knez pa je odgovoril:
— Prosim te, pusti mojo vest pri miru! Bogme, da nimam časa na njo misliti. Če bi le mogel danes k sebi poklicati Ivana Glavača.
Gospa mu je na to rekla, da je Ivan Glavač v mestu in se je celo pri njej ustavil. Knez je bil tega jako vesel. Naročil je, da naj ga čimprej pošljejo k njemu, in se je takoj odpeljal.
Brž nato se je vse pri nas zasukalo prav na hitro, kakor v pravljici. Knez mi je dal polnomočje in vsa potrdila o tem, da ima tovarno. Naučil me je, kako je treba govoriti o vsakem suknu katero on izdeluje. Nato me je poslal naravnost iz mesta k aMkariju, tako da nisem niti mogel obiskati Gruše. Hudoval sem se samo na kneza zavoljo nje, ker si je upal reči, da naj bi bila moja žena. Pri Makariju sem imel veliko srečo. Dobil sem od azijskih vse polno vzorcev, denarja in naročil. Poslal sem ves denar knezu, sam pa sem prišel nazaj, a nisem mogel spoznati kraja, kjer sem bil prej živ. Vse se je bilo tako spremenilo, kakor da se je zares čudež zgodil. Vse je bilo obnovljeno, in se videlo kakor za praznik osnažena hiša. Od stavbe, kjer je bivala Gruša, ni ostalo niti sledu. Podrli so jo bili in zgradili na tistem prostoru nove pritlikline. Zavzel sem se in tekel vprašati, kje je Gruša. A nihče ni ničesar o njej vedel. Vsa služinčad so bili novi, najeti ljudje. Obenem so bili hudo ošabni, tako da nisem mogel do kneza kakor poprej. Poprej sem z njim vedno občeval po vojaško in prav preprosto; zdaj pa so se pričele razne ceremonije. Če sem imel knezu kaj povedati, sem to lahko storil samo po lakaju.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28. zvezek. A. Sheehan, Nodlag. Povest iskrnega dekleta. 24 Din, vez. 32 Din. — 24. zvezek. A. Marby, Hanka. Lužičko-srbska povest. 22 Din, vez. 30 Din. — 25. zvezek. Haggard, Hči cesarja Montezume (v tisk). — 26. zvezek. C. Lorenzini, Storček in njegovo burlesko življenje. 14 Din, vezano 22 Din. — 27. zvezek. Pregeli. Otroci selca (v tisk).

200 m: Režek (I) 24.2, 2. Stepišnik (I), 8. Janovsky (P).
400 m: Furlan (P) 56.2, 2. Habič (I), 3. Močan (P).
800 m: Arhar (P) 2:13.7, 2. Zupančič (I), 3. Slamič (P).
1500 m: Slamič (P) 4:39.5, 2. Hladnik (I), 3. Vidic (P).
5000 m: Slapničar (P) 17:23.9, 2. Perko (P), 3. Pinterič (P).
Dolga: Stepišnik (I) 6:12.5, 2. Korč (P), 3. Outala (I) 5.73.
Višina: Korč (P) 1.40, nastopil sam.
Troskok: Režek (I) 12.955, nov slovenski rekord, 2. Gregorin (I) 12.055, 3. Korč (P) 12.045.
Palica: Strekelj (I) 2.70, 2. Tomšič (P) 2.50.
Disk: Slamič (P) 35 m, nov slovenski rekord, 2. Rovar (P) 33.75, 3. Banko (I) 31.85.
Kopje: Zupančič (I) 43.62, 2. Petkovšek (P) 43.37, 3. Orehek (I) 42.90.
Krogla: Slamič (P) 10.58, 2. Petkovšek (P) 9.41.
Kladivo: Slamič (P) 33.035, 2. Banko (I) 22.565.
4 100: Ilirija (Režek, Pavšič, Habič, Stepišnik) 47, 2. Primorje (Weibl, Janovsky, Močan, dr. Perpar).
400 + 300 + 200 + 100: Primorje: (Furlan, Močan, dr. Perpar, Weibl) 2:10.4, 2. Ilirija (Stepišnik, Habič, Režek, Pavšič).

PRIPRAVE ZA OLIMPIADO.

Pruski deželni zbor je dal državni sportni komisiji 100.000 mark za pripravo na olimpiado. Za pripravo udeležencev na olimpiadi je dovolila nemška vlada doslej 150.000 mark, za stroške ekspedicije v letu 1928. pa znesek 300.000 mark. Nemški telovadci so organizirali olimpijske tečaje; prvi tečaj je namenjen sprinterjem in skakalcem. Olimpijski tečaji za nemške kolesarje se končajo z ocenitveno dirko, v kateri se izločijo kandidati za svetovna prvenstva in za olimpijske igre.

Avstralski olimpijski odbor je naračunal stroške ekspedicije v Amsterdam za 10.000 funti. Avstralska vlada je dovolila znesek 12.000 funtov. Za pripravo kandidatov dobi vsaka država posebno podporo. Kandidati morajo obljubiti, da po povratku iz Amsterdama v Avstralijo ne bodo takoj prestopili v tabor profesionala. Nam se malo zdi, če beremo o zneskih 10.000 ali 12.000 funtov; pa moramo pomisliti, da je 10.000 funtov 2.750.000 Din.

Po poročilu iz Newyorka javlja ameriški olimpijski odbor, da bodo poslale Zedinjene države na olimpiado v Amsterdam 300 do 350 tekmecev. Priprave se vršijo energično na vsej črti, treniranje je neumorno. Borah je tek 100 yardov spet v 9.8, 220 y pa v 20.9, Proudlock 880 y v 1.55, Wells 120 y lese v 14.8, Hines je vrzel kopye 62.68 m daleč, Hoffman diskos 45.90 itd.

Izredno pridno trenirajo Skandinavci in Finci; tek 3000 m v 8:39½ ali pa 5000 m v 14:45.3 ali 2000 m v 5:23.8 nam o pripravi zadosti pove.

Prav pridni so tudi Japonci. Nekoč smo priobčili članek o njih plavatih. Sedaj so se skupaj z drugimi Azijati udeležili vzhodnoazijskih bojnih iger v Šang-haju in je njih desetbojnič Oda zboljšal japonski rekord v skoku od 7.24 na 7.37 m. Vseposvods torej zelo živahno.

NEMCI V PARIZU.

Dolgo je bil med Nemci in Francozi sportni bojkot, sedaj se pa pridno obiskujejo. V Parizu se bo vršil 21. t. m. oficijelni boj med Francijo in Nemčijo, in bodo poslali Nemci te-le tekmece v Pariz: 100 m Körnig, Houben; 200 m Körnig, Schüller; 400 m Büchner, Neumann; 800 m Peltzer, Engelhardt; 1500 m Boltze, Böcher; 5000 m Kohn, Petri; 100 m lese Trobbach, Steinhardt; 4x100 m Schüller, Wichmann, Houben, Körnig; 4x400 m Büchner, Neumann, Schmidt, Peltzer; krogla Brechenmacher; skok na daljavo Dobermann, Schumacher; diskos Hähnchen, Hoffmeister; kopje Molles, Schlocat itd. Najhujši bo pač boj na 800 m; dr. Peltzer ima svetovni rekord na pol milje ali 804.665 m z 1:51.6, Francoz Martin je pa prav pred kratkim tek 800 m v 1:52.8; pa imajo Francozi še Wiriatha, Fegerja in Baratona. V skupnem rezultatu bodo Nemci zmagali, kakor vse kaže.

Naznanila

Slovensko planinsko društvo ima drevi ob 8 v restavraciji »Pri Levu«, Gosposvetska cesta, izredni občni zbor. Dnevni red: volitev osrednjega odbora na tri leta po novih pravilih.

Polzvedovanje

Nasol se je na Dunajski cesti pri prelazu zavitek ročnega dela. Dobi se v upravi lista.

Izgnubila se je biserna ogrlica. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi v naši upravi.

RAZPIS. Stavbeni odbor podružne cerkve Sv. Roka v Planini pri Rakeku razpisuje oddajo tesarskih, zidarskih, mizarskih, pleskarskih in kleparskih del pri popravilu podružne cerkve Sv. Roka v Planini. — Pojasnila se dobe pri načelniku stavbenega odbora Josipu Blažonu od dne 21. do 31. avgusta 1927. — Planina pri Rakeku, dne 15. avgusta 1927. Stavbeni odbor.

Ceneže kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 17

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Izučena BABICA

ki je izdelala šolo z dobrim uspehom, želi dobiti službo na Kranjskem. — Ako je kje mesto prazno, je sporočiti na naslov: Rozika Topolnik, babica, Muršak št. 3, p. Slatina — Radenci, Štajersko.

KMETSKI FANT

star 20 let, pošten in zanesljiv, želi takoj vstopiti v službo kot hlapec pri verni družini, najraje v župnišču. Imenovani želi pismene ponudbe z navedbo plače. — Naslov v upravi lista pod št. 6336.

PRODAJALKA

izučena v trgovini z mešanim blagom, išče službo (najraje na deželi). Vajena tudi nekoliko kuhanja in drugih domačih del. Cenjene ponudbe na upravo lista pod št. 6373.

Proste službe

Služba ORGANISTA in CERKVENIKA

se razpisuje v Kresnicah. — Nastop 1. oktobra 1927.

DIJAKE (-inje)

sprejme boljša rodinica v celo oskrbo. — Naslov v upravi lista pod št. 6262.

PRODAJALKO

dobro moč, sprejme M. BERDAJS, trgovina z mešanim blagom in semeni, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 6274

UČENEC

za trgovino z mešanim blagom na deželi se sprejme pri Marko Karolinarju, Rače pri Mariboru.

Puškarski pomočnik

samostojen delavec ter izvežban kopitar, se išče takoj za stalno mesto. — Ponudbe poslati upravi pod »Eksistenca št. 6213«.

KUCHARICO

popoln. samostojno, išče za 1. sept. slovenska rodinica v Zemunu. Plača dobra. Ponudbe na naslov Ana Pretnar, sedaj Podbrezje pri Podnartu.

AGILNE PRODAJALCE

za prodajo na sejmovih proti visoki proviziji — iščem za takoj. Naslov v upravi lista pod št. 6393.

Dijaki

DIJAKINJA

I razr. gimn. išče hrano in stanovanje pri krščan. družini v bližini Zvezde. — Ponudbe na L. Erjavec, Medvode.

Dijak srednješolec — išče stanovanje z zajtrkom. — Naslov v upravi lista pod št. 6334.

Stanovanja

Opremljeno SOBO takoj oddam. — Rimska cesta št. 6, I. nastr.

Stanovanje

1 ali 2 sob, kuhinje in pritlikin, v Spod. ali Zg. Šiški, išče m za takoj. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 72.

Sobo s hrano oddam takoj. — Naslov v upr. lista pod št. 6368.

Majhen kabinet

oddam brezplačno gospodini (šivilji), čez dan odsotni proti majhni uslugi. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 6384.

Kdo kupi?

Iščem odjemalce za namizno in še več za trešeno. — SADJE največ jabolka. — MODIC FRANC, trgovec sadja — Tolsti vrh, Sent Jernej.

PLETILNI STROJ

št. 8/50, brezhiben, na katerem se plete jopice, telovniki, nogavice itd., se zaradi boleznih v družini ugodno proda. Ponudbe in vprašanja na upravo lista pod št. 6383.

Dober klavir

radi pomanjkanja prostora proda za 6000.— Din Jesih, Bežigrad 16 L.

Kdo proda?

Večji moški KROJAŠKI STROJ »Pfaff« 34, ali »Singer«, kupim proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe na upravo lista pod št. 6328.

RAPISUJEMO

dobavo 120 m jamskega lesa.

Ponudbe je vložiti do 30. avgusta. — Več se izve pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, p. Griže.

RAZPISUJEMO dobavo 100 m cementnih cevi.

Ponudbe je predložiti do 30. avgusta. — Več se izve pri Direkciji državne rudnika Zabukovca, p. Griže. 6359

Vnajem

2 lepi sobi

s telefonom se oddata za pisarno v sredini mesta. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 6394

Posestva

Veliko kavarno

z lepim senčnatim vrtom, na najlepšem in najbolj promet. mestu v Celju, kakor tudi več drugih objektov, ima v prodaji Lovro Čremožnik, Celje, Kralja Petra cesta št. 28.

Naša obit

Dšenično moko najboljših mlinov nudi največje veletrgovina žita in mlinarskih izdelkov A. VOLK, Ljubljana Resljeva cesta št. 24

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba s o. z. Maribor, Koroščeva ul.

VINO

pristno kaštelansko opolo dokler traja zaloga, liter 12 Din. VINSKA KLET, Sv. Petra cesta šte. 43.

Mlad trgovski pomočnik

Slovenec, kateri ima veselje do potovanja, se išče. Neobhodno potrebno je, da obvladuje slovenski in hrvatski jezik popolnoma, ako tudi nemški, ima prednost. Vpoštevala se bo tudi reprezentativna zunanost in dovršene šole, ter stopnja inteligence. Dotičnik bo v naš sistem delovanja izšolan na Dunaju in bo potem potoval po vsej kraljevini S. H. S. — Življenjski popis, pisan brez tuje pomoči v slov., hrv. in nemškem jeziku, in vse dokumente in sliko je vposlati na upravo »Slovenca« v MARIBORU pod številko 133.927, FKL.

Ad 11/lic. kur.

Razpis.

Podpisani vladni komisar razpisujem v imenu kuratorija mestnega deklškega liceja v Ljubljani na tukajšnji ženski realni gimnaziji

troje profesorskih mest:

- za latinščino s slovenskim učnim jezikom,
 - za francoščino in italijanščino ter slovenščino,
 - za nemščino in francoščino.
- Pravilno opremljene prošnje z uradnim zdravniškim spričevalom in dokazilom, da je prosilec jugoslovanski državljan, je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata do 31. avgusta 1927.

Kuratorij mestnega liceja v Ljubljani, dne 17. avgusta 1927.

Za predsednika:
Vladni komisar Mencinger, l. r.

Prodaja gozda!

Gozdno posestvo, v izmeri 480 hektarjev v lepi zavarovani legi na Pohorju, obraščeno s smrekami in bukvami, prodamo globoko pod pravo vrednostjo za Din 800.000. — Prevladuje z 80 odstotki smreka najboljšje kakovosti. Izvrstna prilika za kupca, ljubitelja takih objektov. — Radi točnejših podatkov se je obrniti pod značko »N. A. Pohorje« na Oglasni zavod Kovačič, Maribor.

Kupci, pozor!

Dne 22. avgusta ob 9. uri se bo vršila v Zg. Domžalah št. 157 sodna razprodaja večje količine mehkega in trdega lesa, desk, tramov, blodov in remeljev, nadalje raznih voz, 4 konjev, 1 krave in nekaj gospodarskega orodja, in sicer za eno tretjino sodne cenilne vrednosti. — Pojasnila daje odvetniška pisarna dr. Vladimira Kreča v Ljubljani, Tavčarjeva ulica šte. 1.

V papirni stroki popolnoma izvežban

sotrudnik

ki je sposoben tudi za krajša potovanja, se sprejme. Ponudbe s popisom sedanjega delovanja in prepisi spričeval je poslati na poštni predal 155 Ljubljana.

Tudi v Vaši kuhinji ne sme manjkati znamenitih priprav za vkuhanje originalne znamke

WECK

Po zelo ugodnih cenah jih dobite pri Tovarniški zalogi »WECK«, Ljubljana, Krekov trg 10, I. n. (Tvrda Fructus). Celje: Maribor: Josip Jagodič, Carl Lotz.

Zobni atelje

dentist E. KODER

stalni sodni izvedenec
Ljubljana — Križevniška ulica šte. 8
zopet redno ordinira.

Franca Leben

posestnika in gostilničarja

v 63. letu starosti. — Pogreb blagega in nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek dne 18. avgusta ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališču Dvor.

Dvor pri Polhovem gradu, dne 17. avgusta 1927.

Žalujoča soproga FRANČISKA LEBEN. — Sestra IMAKULATA, uršulinka, ROZALIJA, hčeri. — JOSIP, IVAN, VENCEL, sinovi.

Oroslov Kos

pekovski mojster, častni član gasilnega društva Radeče, podnačelnik Trboveljske gasilne župe, večkratni občinski svetnik itd.

v 62. letu zemskega trpljenja, previden s tolažili za umirajoče. Pogreb se bo vršil v četrtek dne 18. avgusta ob 5 popoldne. Bodi ohranjen našemu atu trajan spomin.

Radeče, dne 17. avgusta 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.

Franc Napornika

rudniškega upravitelja v pokoju

ki je po kratki mučni bolezni, v 74. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v sredo dne 17. t. m. ob 9 zjutraj zatislil svoje blage oči. — Pogreb s sv. mašo v farni cerkvi bo v soboto dne 20. t. m. ob 9 zjutraj. Vse prijatelje in znanke pokojnika prosimo tihega sožalja.

Trbovlje, dne 17. avgusta 1927.

ALOJZIJA NAPORNIK, soproga. Inž. Franc Napornik, sin. — Ana Napornik, šolska uprav., hčerka. — Magda Napornik roj. Paravan, sinaha. — Edo in Ada Napornik, vnuka.